
MAȘINA SINCRONĂ

Construcția și funcționarea

Tipuri constructive

Hidrogenatoare   600 MVA $p_{\max} = 44$ $n = 50/44$ r/sec

Turbogeneratoare   1500 MVA $p = 1..2$

Generatoare sincrone pentru grupuri electrogene   100 MVA

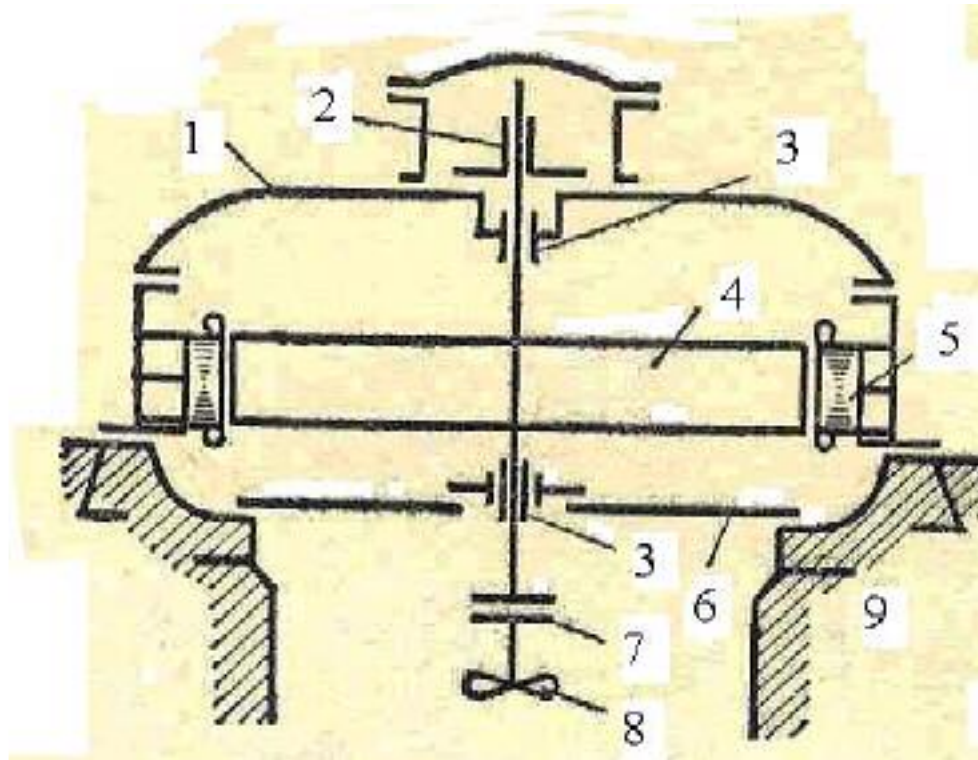
Motoare sincrone   10 MVA

Alte tipuri constructive

Tipuri de hidrogenatoare

Suspendat

1- carcasa

2- lagăr de susținere

3- lagăr de ghidare

4- rotor

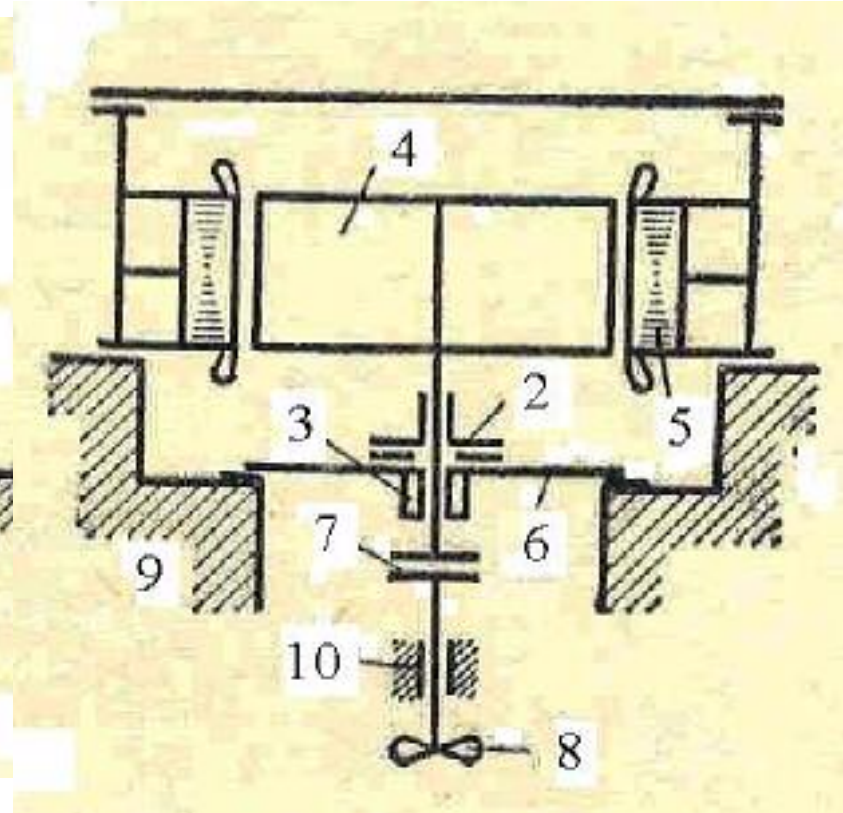
5- stator

6- planseu de separare

7- cuplaj

8- turbina

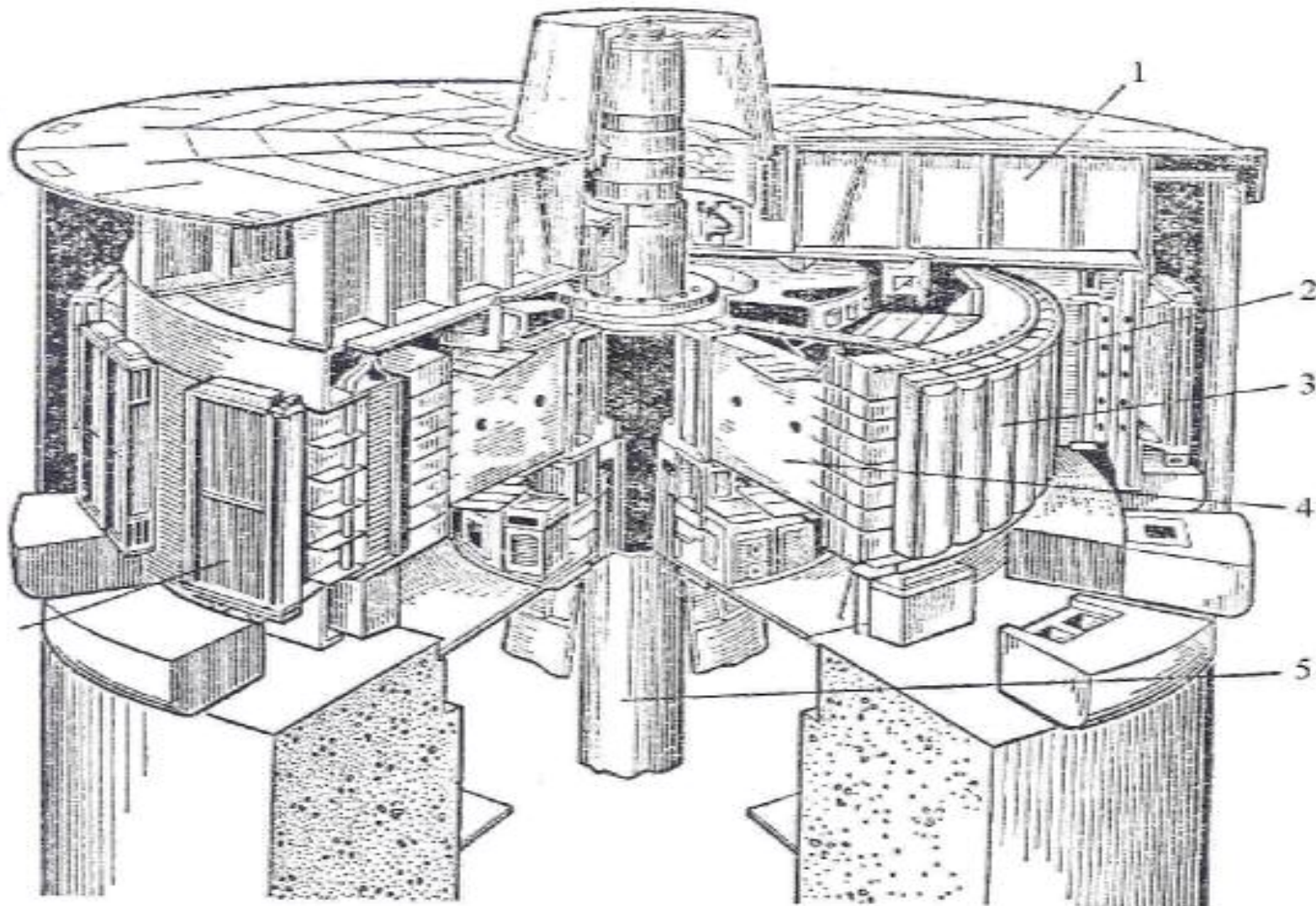
Umbrelă

9- fundația

10- lagărul turbinei

Hidrogenerator cu ax vertical tip umbrelă

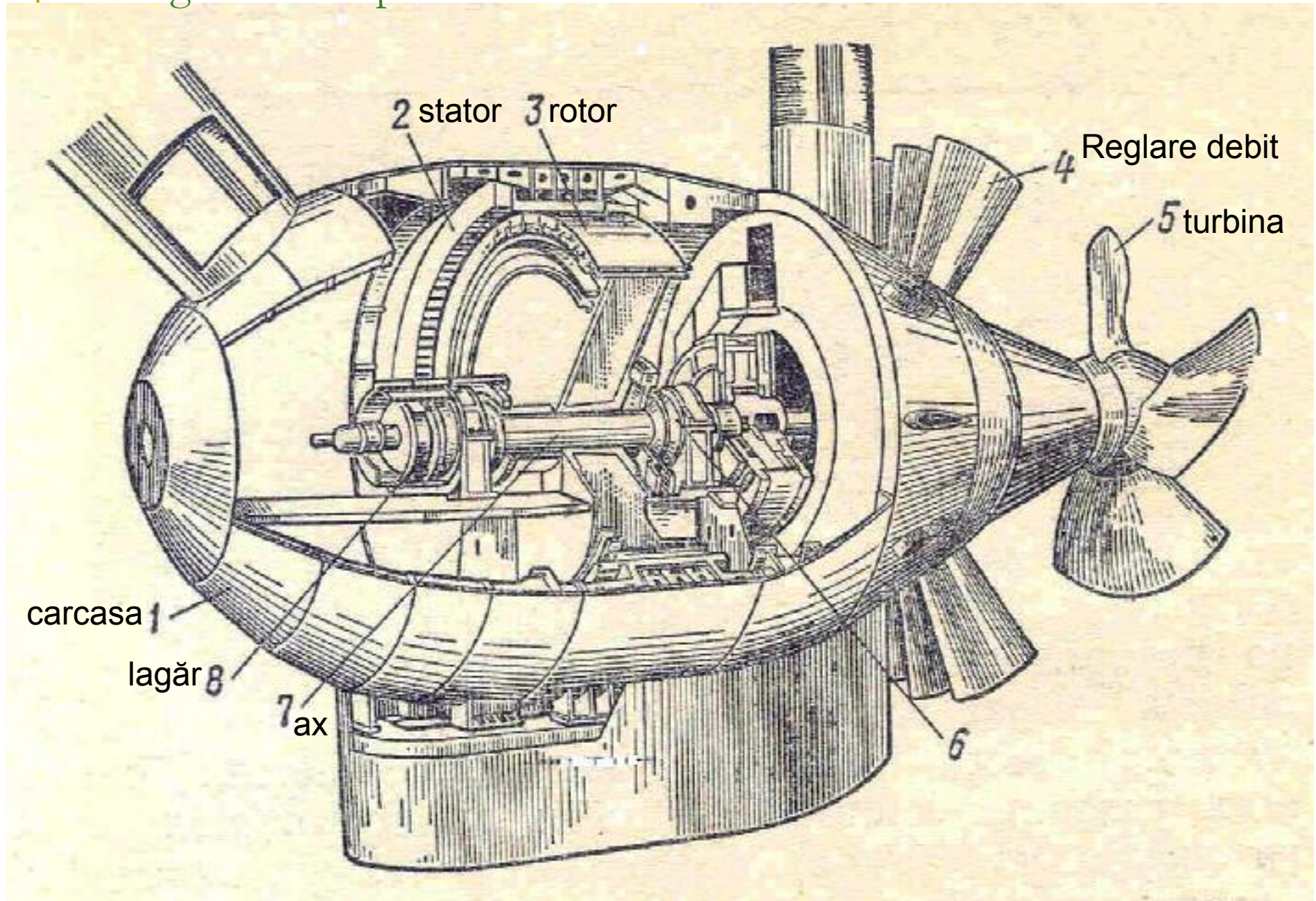
1- sistem de ventilație,
4- butuc,

2- statorul(indusul),
5- axul,

3- polii rotorului

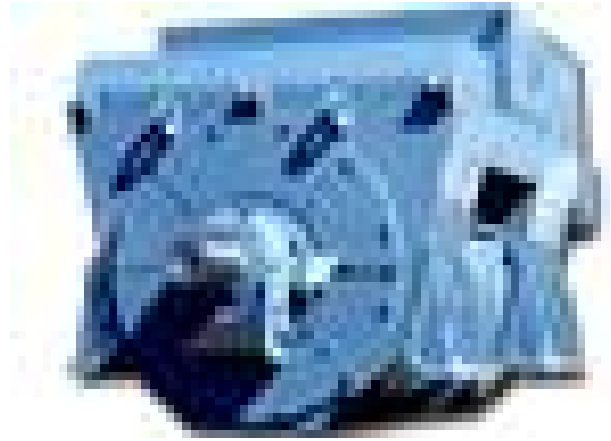

Hidrogenator tip bulb

Generatoare sincrone pentru grupuri electrogene

Generator sincron actionat
cu motor Diesel sau cu gaz

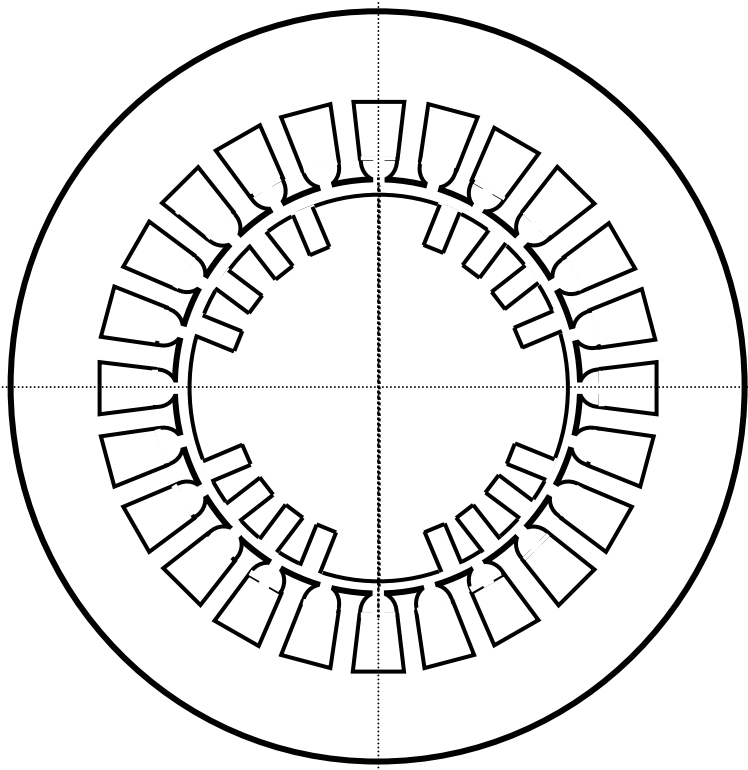

Generator sincron actionat
cu turbina cu gaz

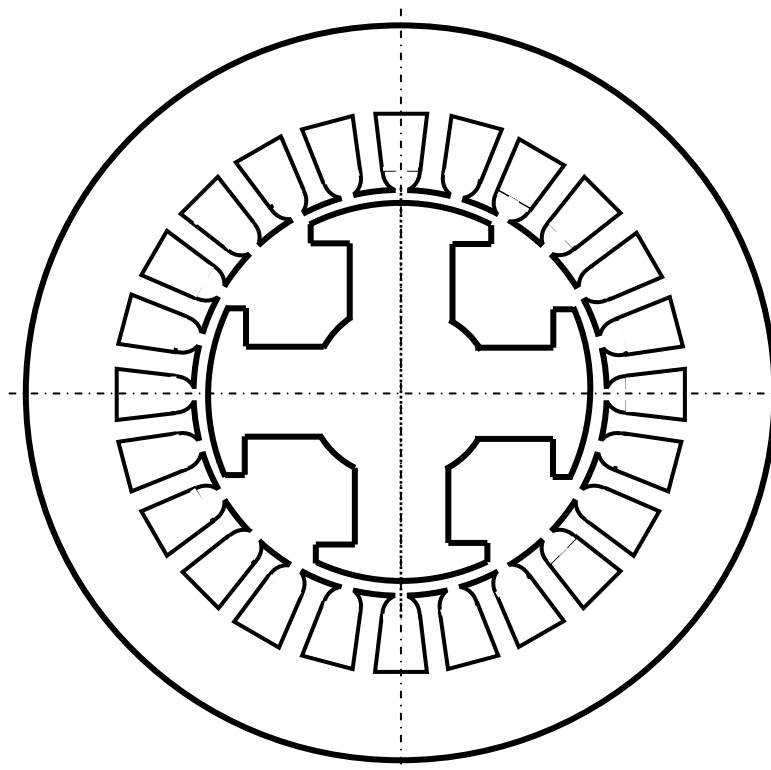
Tipul circuitului magnetic

Cu întrefier constant

Cu poli înecați

Cu întrefier variabil

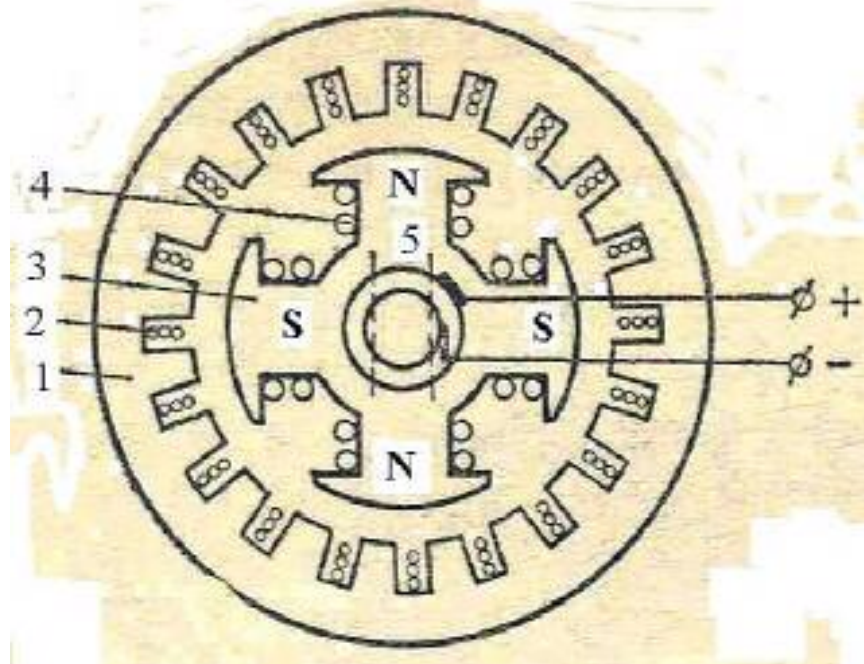

Cu poli aparenti

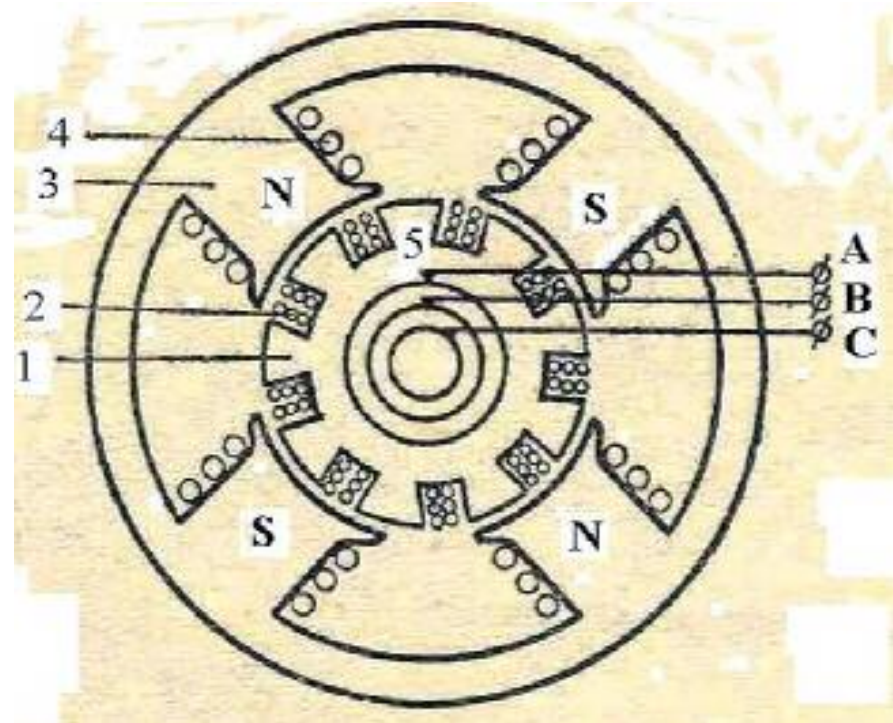

Tipuri constructive

Cu poli aparenti

Pe rotor

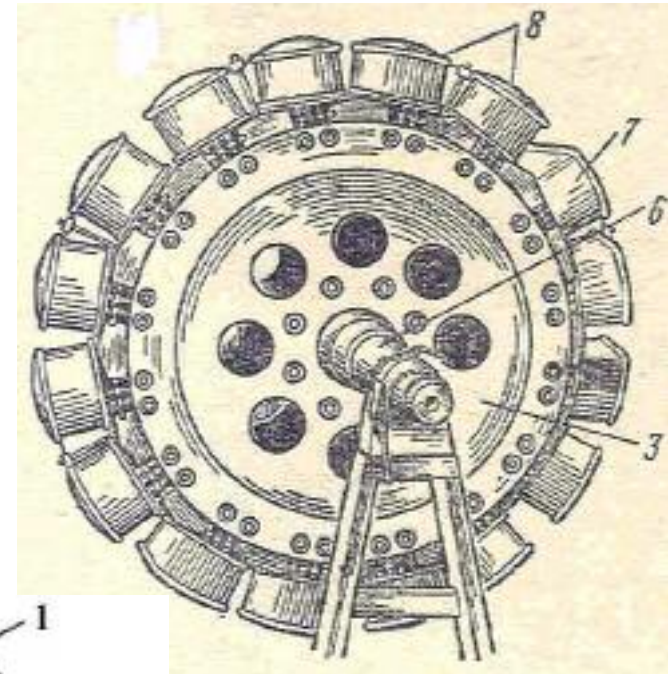
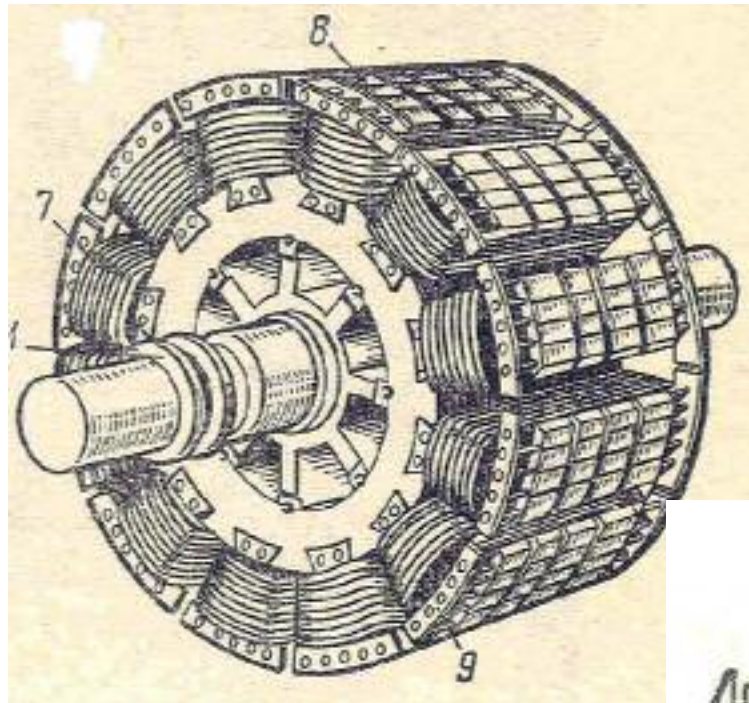
Pe stator

1-indus; 2- înfășurare indusă; 3- poli; 4- înfășurare inductoare (excitație)

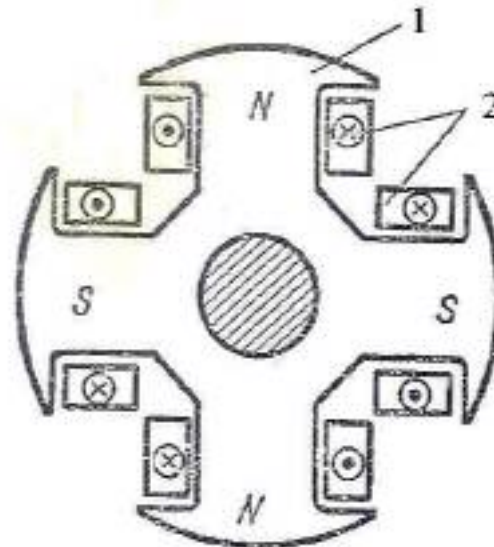

Tipuri de rotoare de generator sincron

Cu poli aparenti

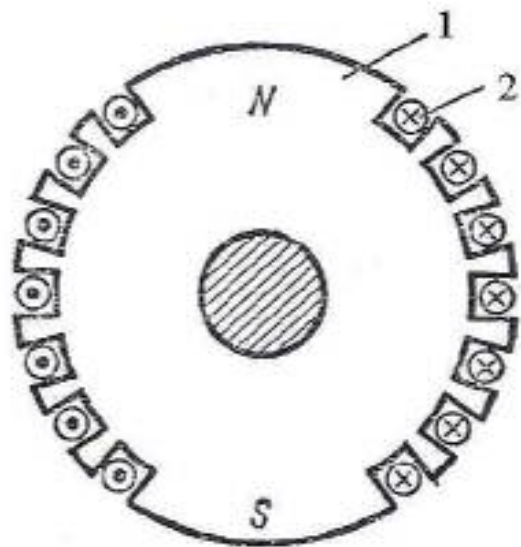
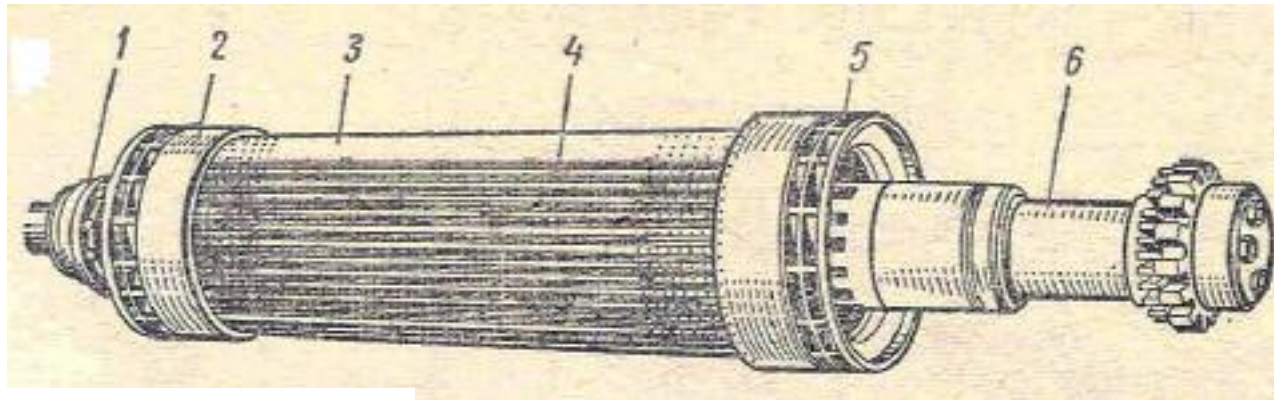
- 1- inele
- 3- butuc
- 6- ax
- 7- înfășurare excitație
- 8- bare
- 9- segmente de inel

- 1- pol ;
- 2 - înfășurare

Tipuri de rotoare de generator sincron

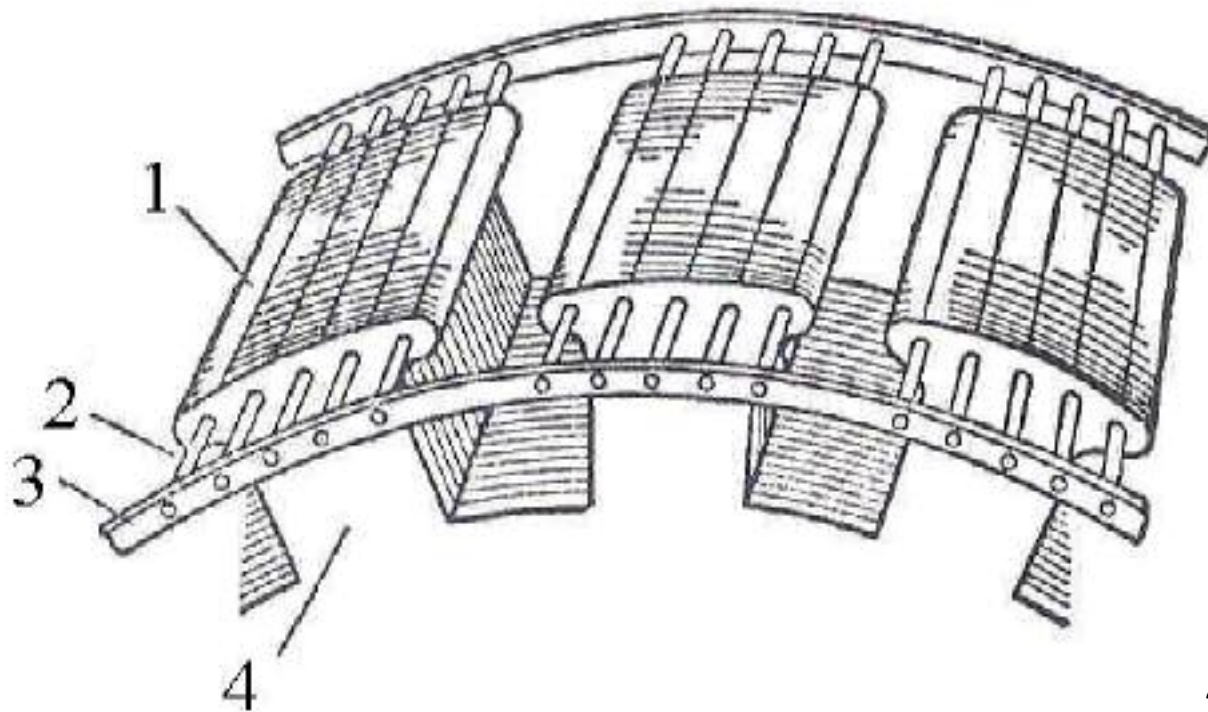
Cu poli înecați

- 1- inele
- 2- bandaj
- 3- dinte mare
- 4- crestături
- 5- capete de bobină excitație
- 6- ax

1 – dinte mare ; 2 - înfășurare

Înfășurarea de amortizare

1 – talpa polului

2 - bara

3 – inel de scurtcircuitare

Înfășurare în colivie de obicei **nesimetrică**

4 - polul

Sistemele de excitație

Cerințe :

- Variația în limite largi a curentului de excitație
- Variația rapidă a curentului de excitație
- Reglajul automat al curentului de excitație

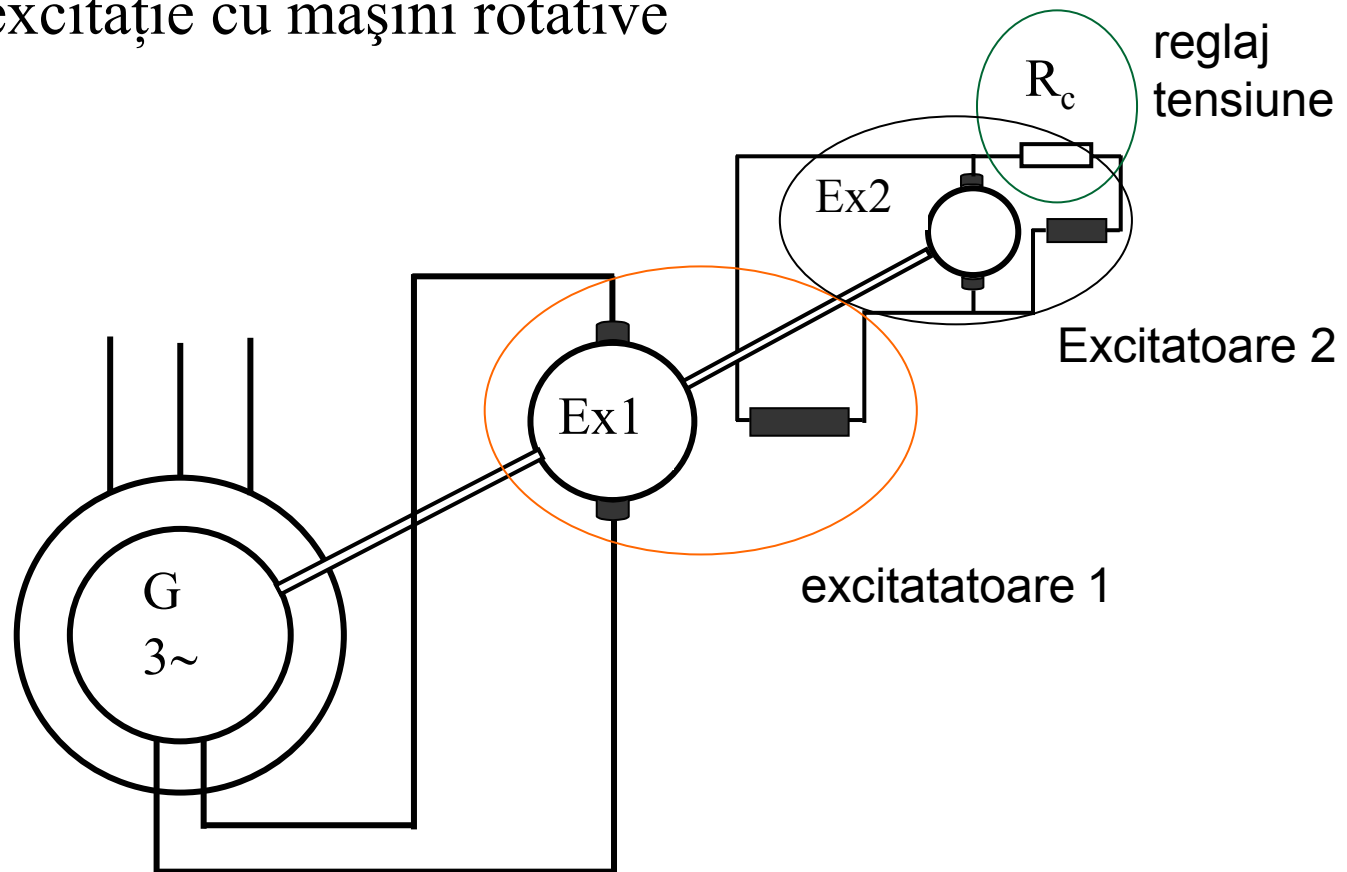
Posibilități de realizare :

- * Mașini rotative - excitatoare
  - * Mașini rotative și elemente statice
  - * Elemente statice
-

Sistemele de excitație

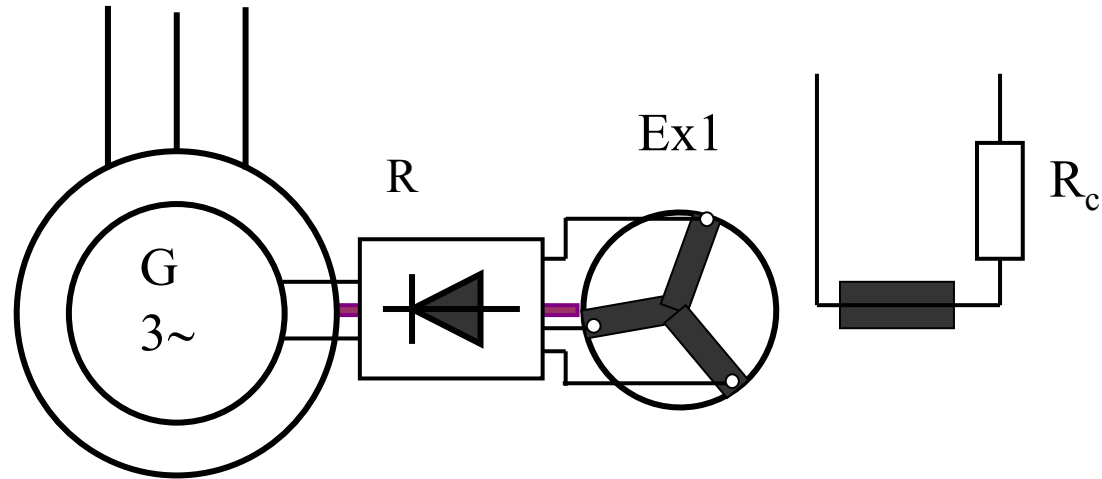
Scheme de excitație cu mașini rotative

$$P = k^{n+1} \cdot P_r$$

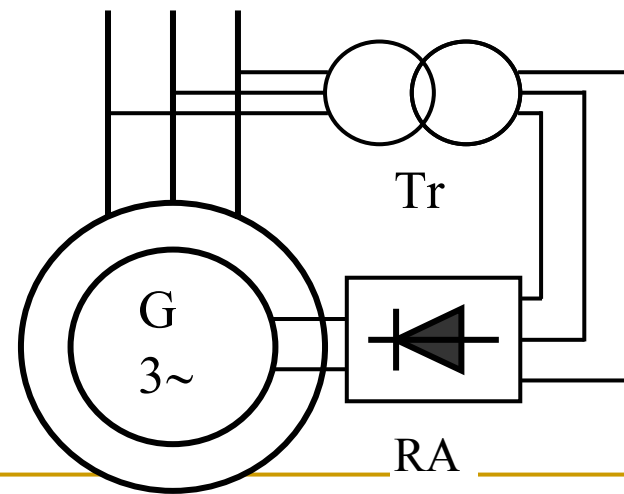

Sistemele de excitație

Schema de excitație cu mașini rotative și elemente statice

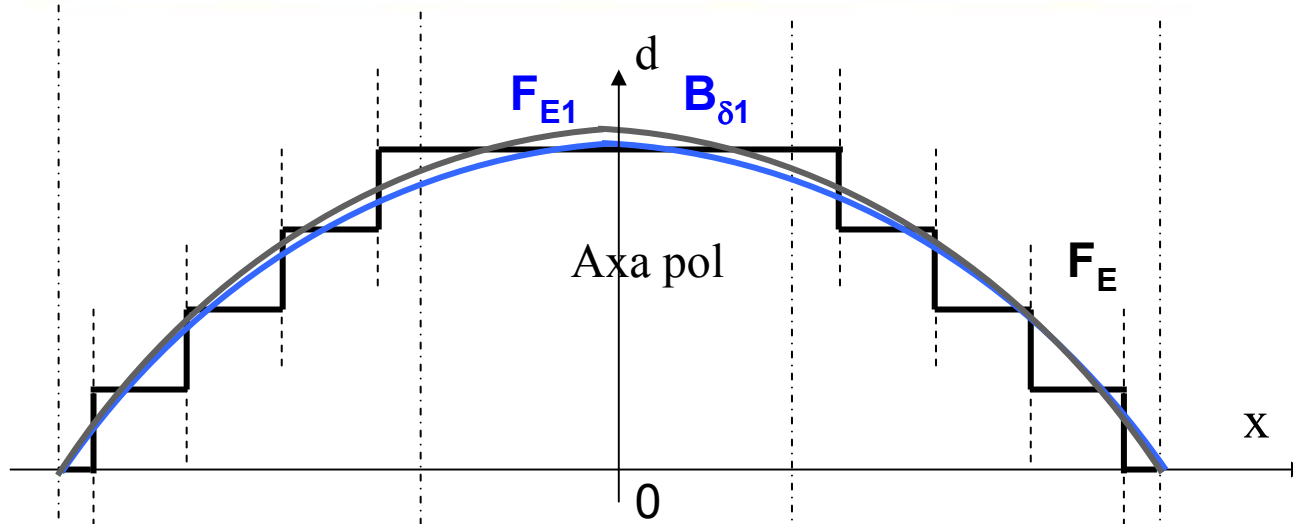
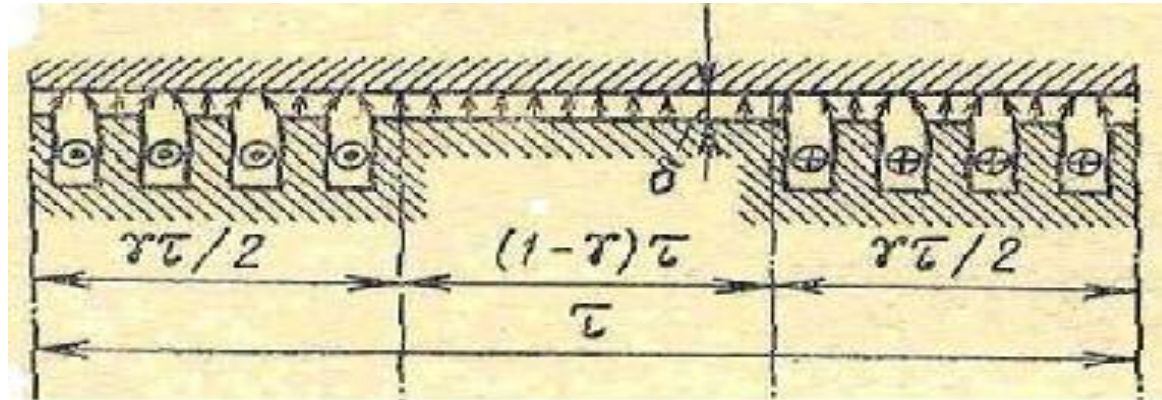
Schema de excitație cu elemente statice

Câmpul magnetic în întrefierul mașinii cu poli plini

Câmpul de excitație

Prima armonică a inducției magnetice $B_{\delta 1}$

Înfășurarea de excitație repartizată în crestături este parcursă de curent continuu I_E

Spațiul ocupat de crestături $\gamma\tau$

Solenanța produsă F_E variază în dreptul crestăturilor.

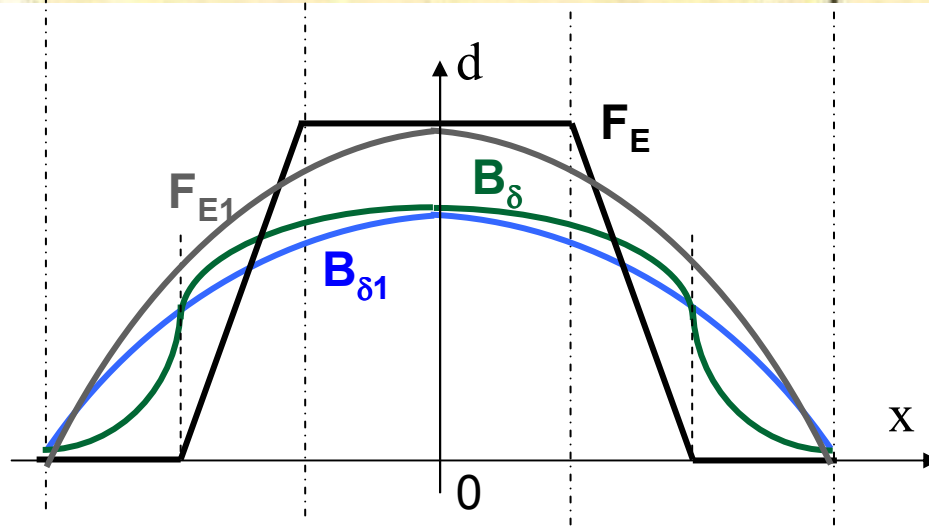
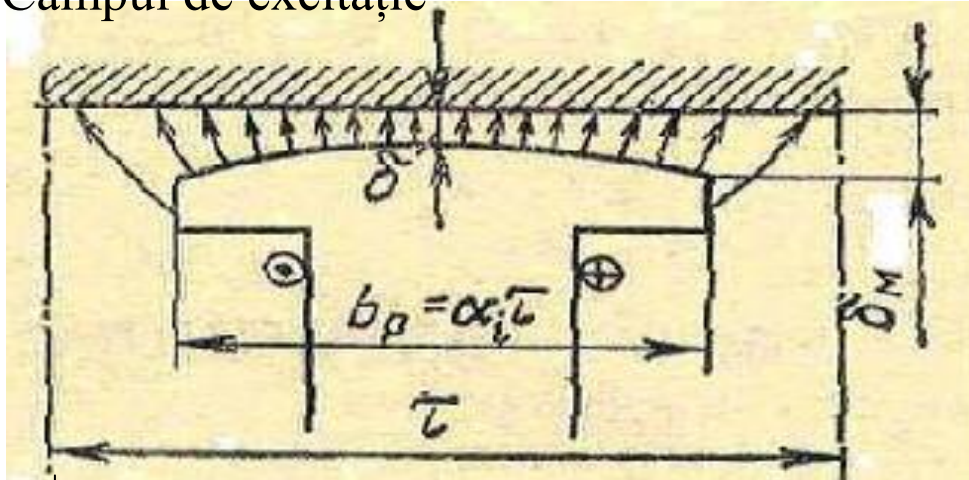
Are valoare maximă pe axa înfășurării de excitație.

$$\delta = \text{constant}$$

$$B_{\delta} = \mu_0 \frac{F_E}{\delta'}$$

Câmpul magnetic în întrefierul mașinii cu poli aparenti

Câmpul de excitație

Înfășurarea de excitație concentrată pe poli este parcursă de curent continuu I_E

Solenția produsă F_E variază în dreptul înfășurării.

Are valoare maximă pe axa înfășurării de excitație.

Prima armonică a solenției F_{E1}

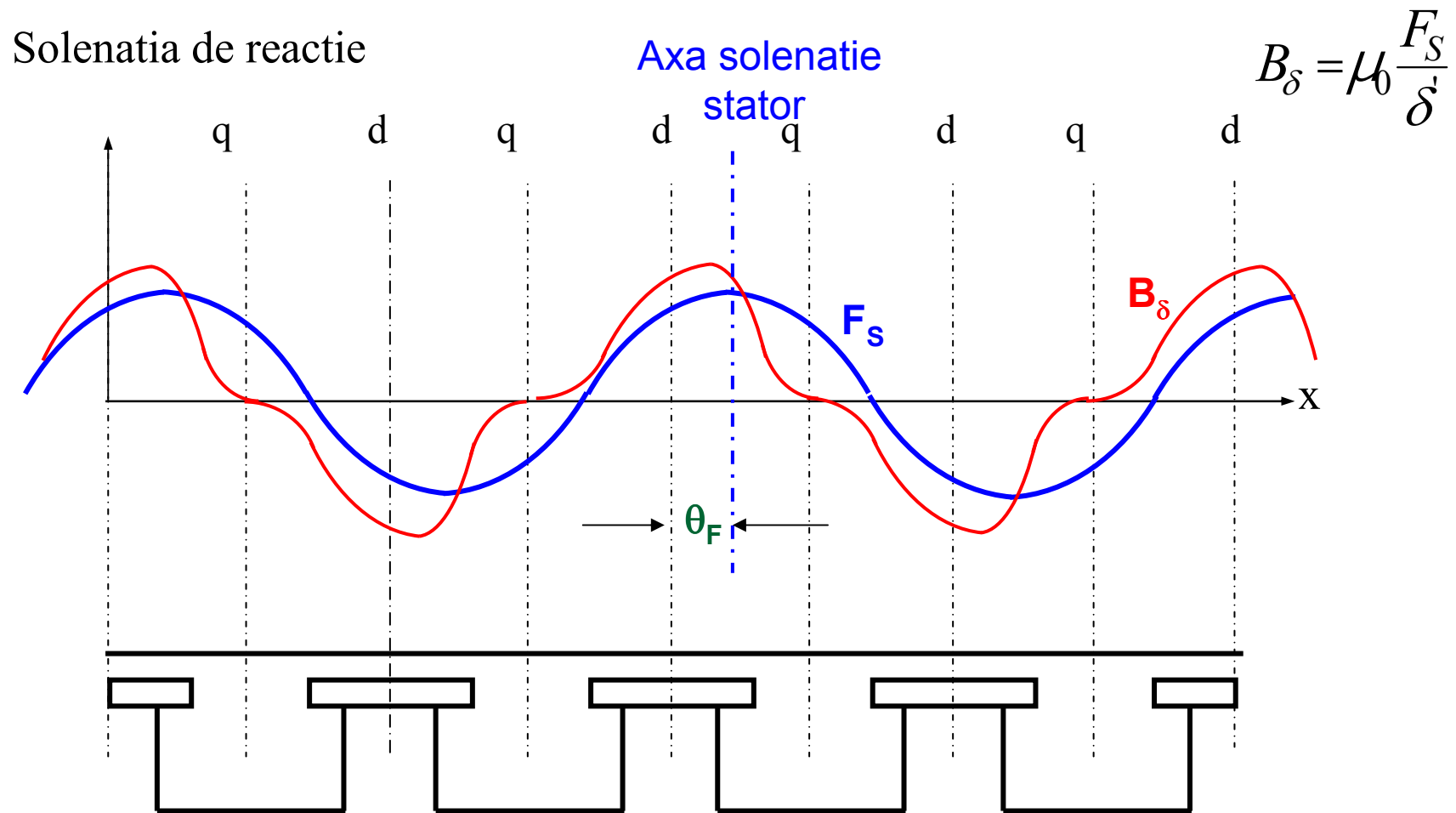
$\delta = \text{variabil}; \delta_m \text{ și } \delta_M$

Inducția magnetică

$$B_\delta = \mu_0 \frac{F_E}{\delta'}$$

Prima armonică a inducției magnetice

Câmpul magnetic la mașinile cu poli aparenti.

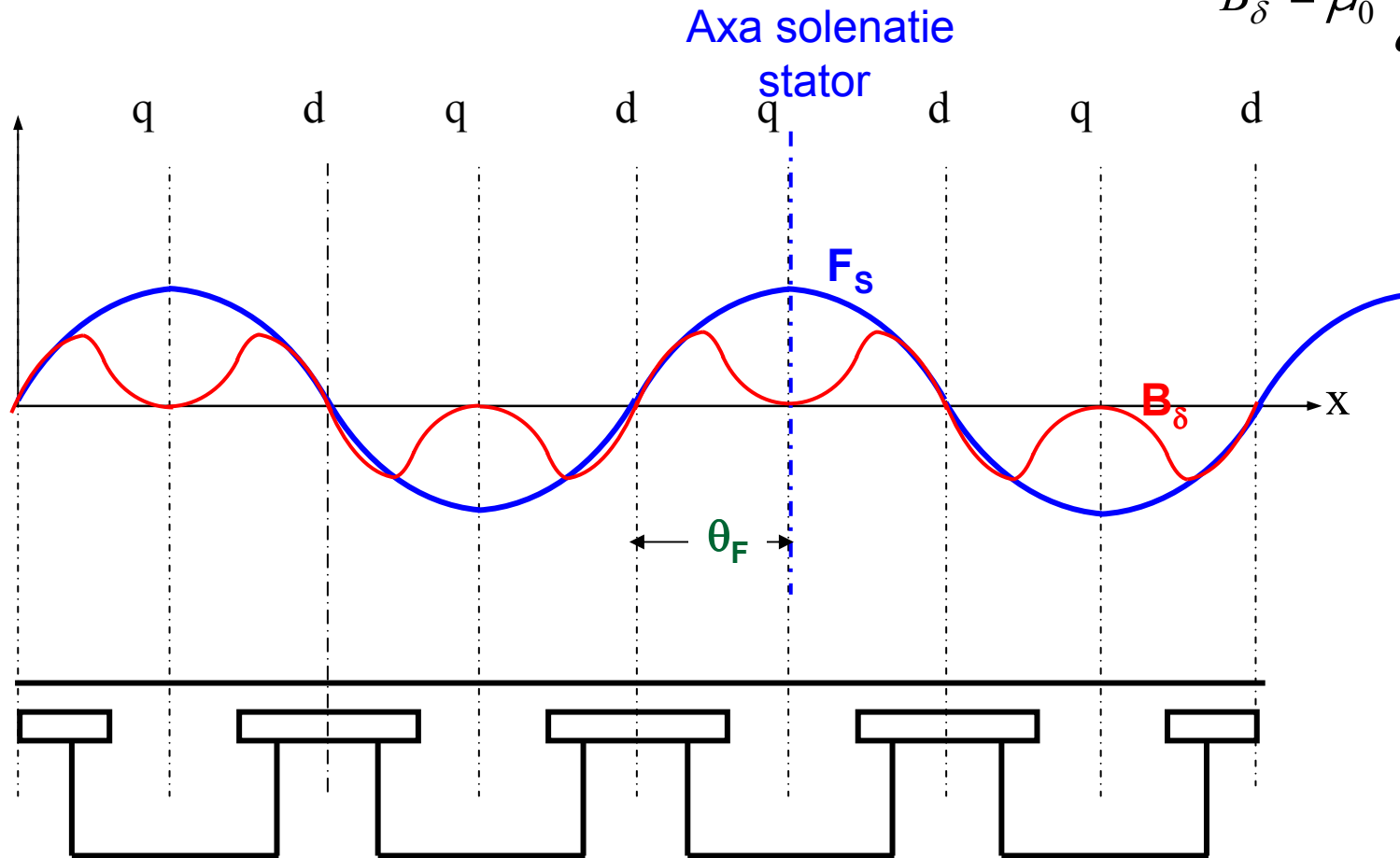
Câmpul magnetic determinat de solenația de reacție **nu variază sinusoidal**

Câmpul magnetic la mașinile cu poli aparenti.

Solenția de reacție la $\theta_F = \pi/2$

$$B_\delta = \mu_0 \frac{F_S}{\delta'}$$

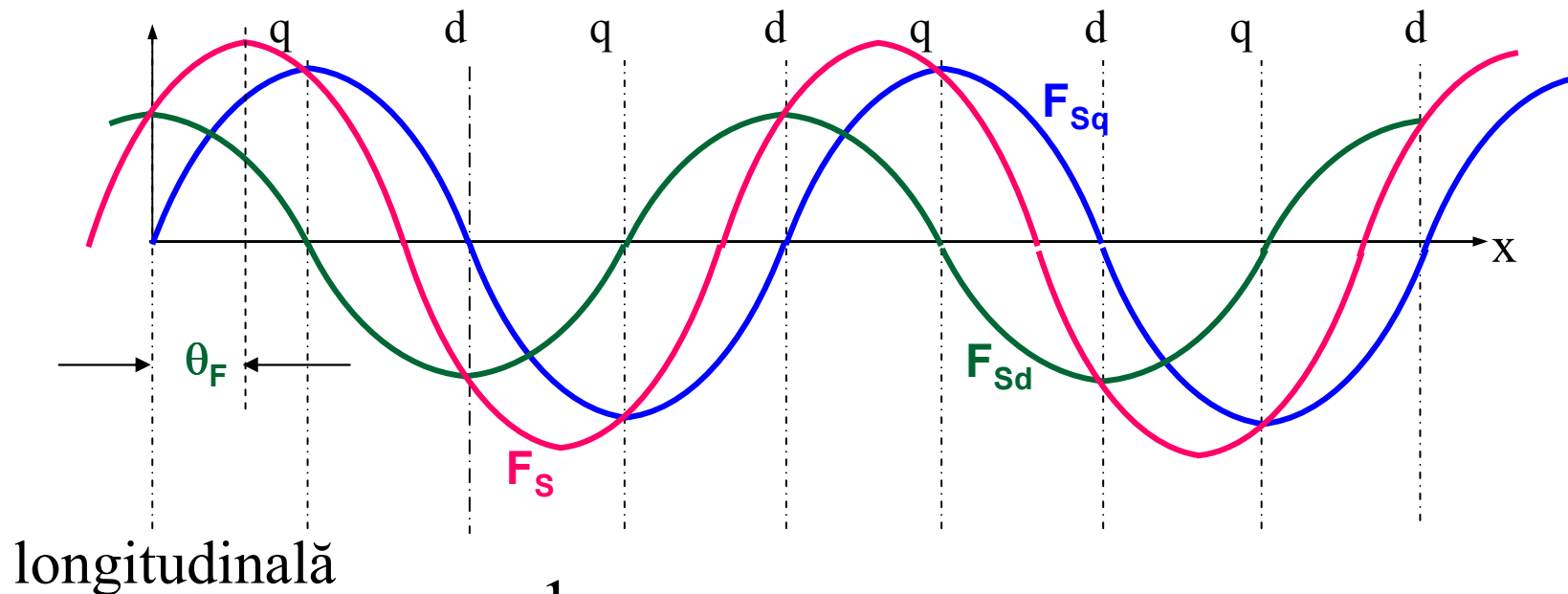

Forma inducției magnetice variază cu unghiul θ

Solenatiile mașinii sincrone

Se poate defini solenația de reacție : transversală

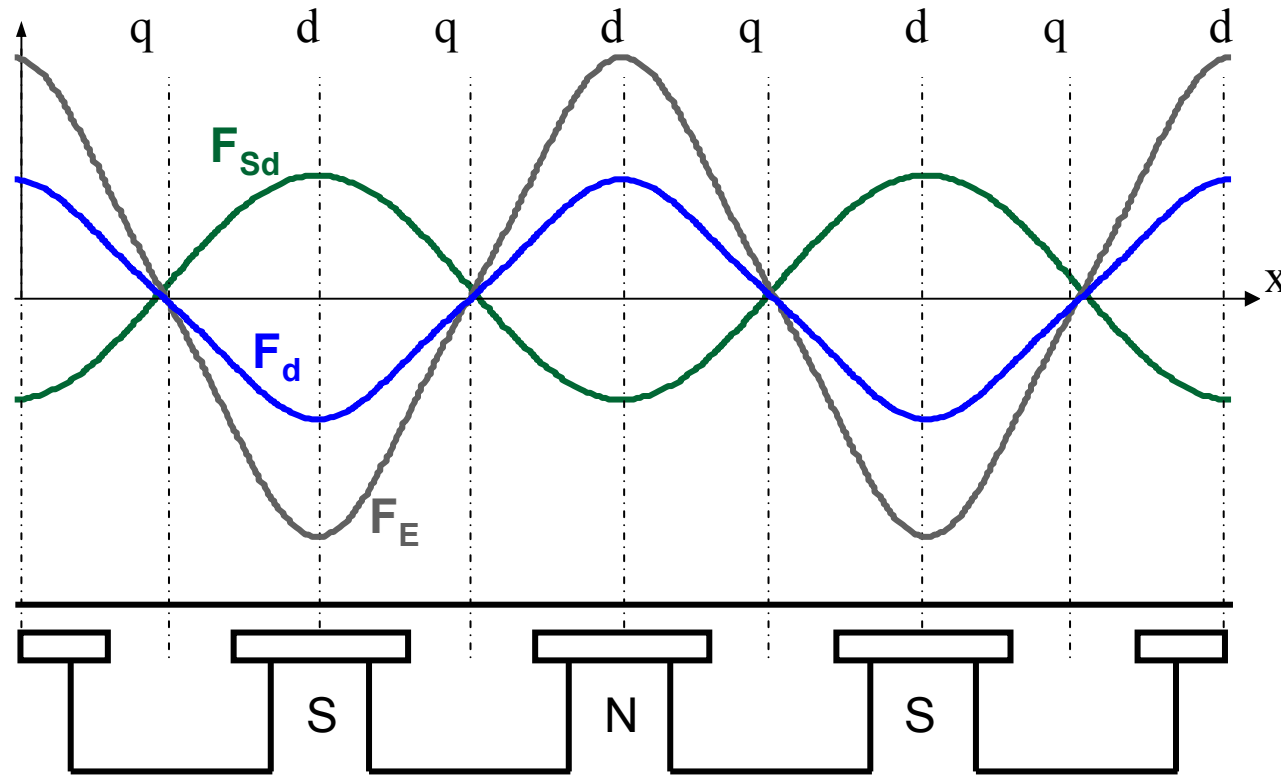
$$F_{Sq} = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_S \cdot k_{bS} \cdot k_q \cdot \sin \theta_F$$

$$F_{Sd} = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_S \cdot k_{bS} \cdot k_d \cdot \cos \theta_F$$

Solenaua longitudinală rezultantă

$$F_d = \frac{m_E}{2} \omega_E \cdot I_E \cdot k_{bE} + \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} \omega_S \cdot I_S \cdot k_{bS} \cdot k_d \cdot \cos \theta_F$$

Reacua indusului modifică câmpul magnetic al excitaiei

Solenauia de reacie transversal

Raportare la stator

Se poate defini un curent de magnetizare I_{md}

$$F_d = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_{md} \cdot k_{bS}$$

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_{md} \cdot k_{bS} = \frac{m_E}{2} w_E \cdot I_E \cdot k_{bE} + \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_S \cdot k_{bS} \cdot k_d \cdot \cos \theta_F$$

$$I_d = I_S \cdot k_d \cdot \cos \theta_F \quad I'_E = \sqrt{2} \cdot \frac{m_E}{m_S} \frac{w_E \cdot k_{bE}}{w_S \cdot k_{bS}} I_E$$

$$I_{md} = I_d + I'_E$$

curentul de magnetizare I_{mq}

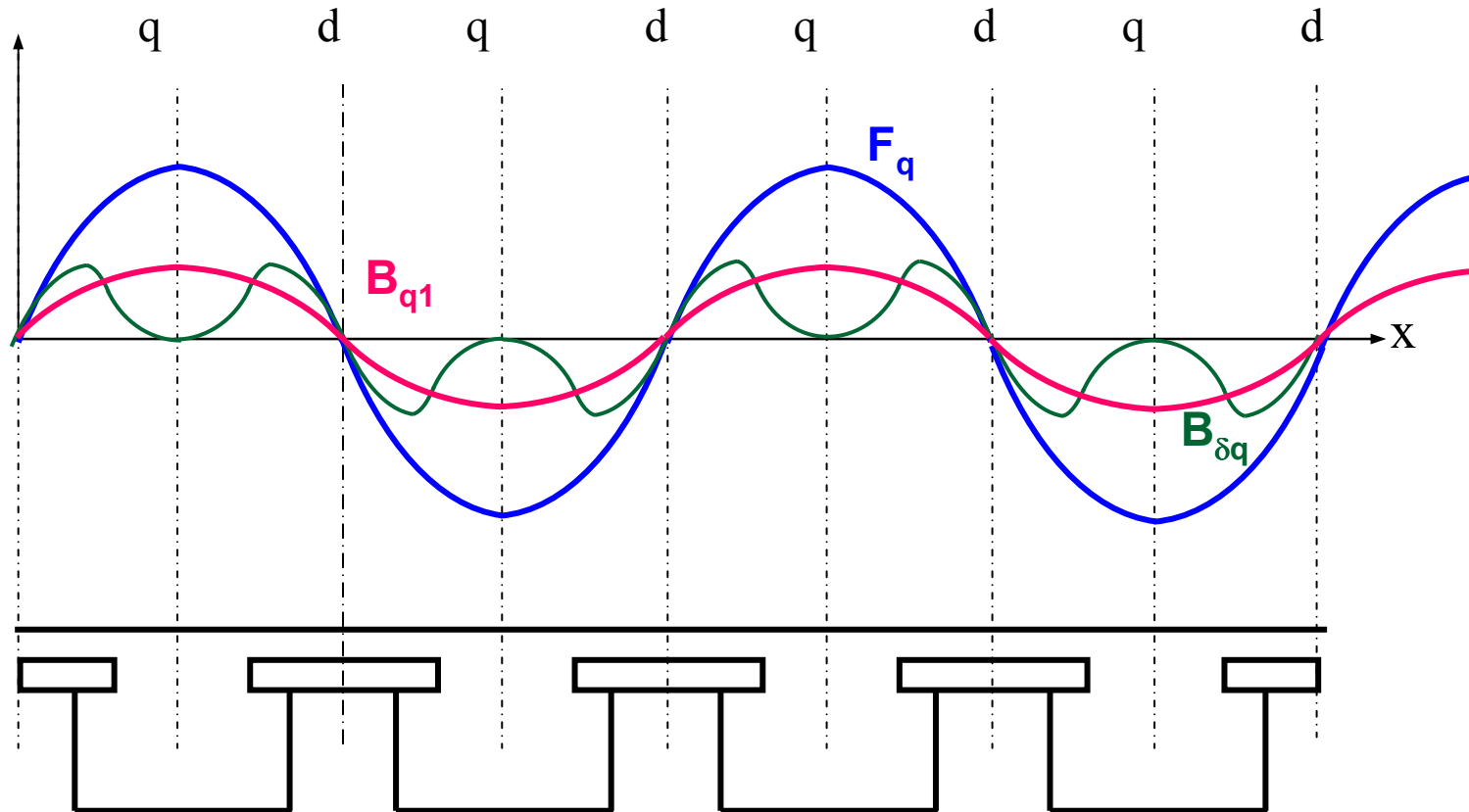
$$F_q = F_{Sq} = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_{mq} \cdot k_{bS}$$

$$F_{Sq} = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{m_S}{2} w_S \cdot I_S \cdot k_{bS} \cdot k_q \cdot \sin \theta_F$$

$$I_{mq} = I_q = I_S \cdot k_q \cdot \sin \theta_F$$

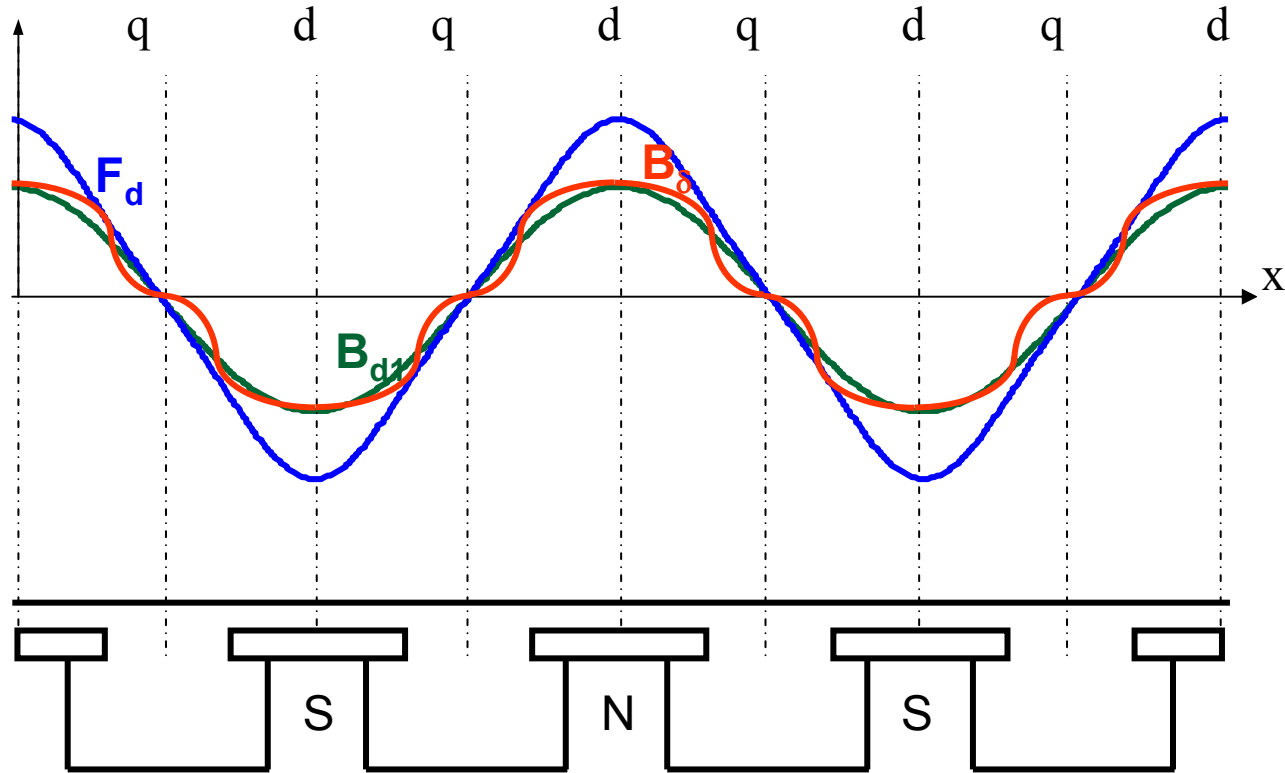
Câmpul magnetic produs de solenația transversală

Câmpul magnetic nu variază sinusoidal.

Se consideră numai armonica fundamentală.

Câmpul magnetic produs de solenația longitudinalală

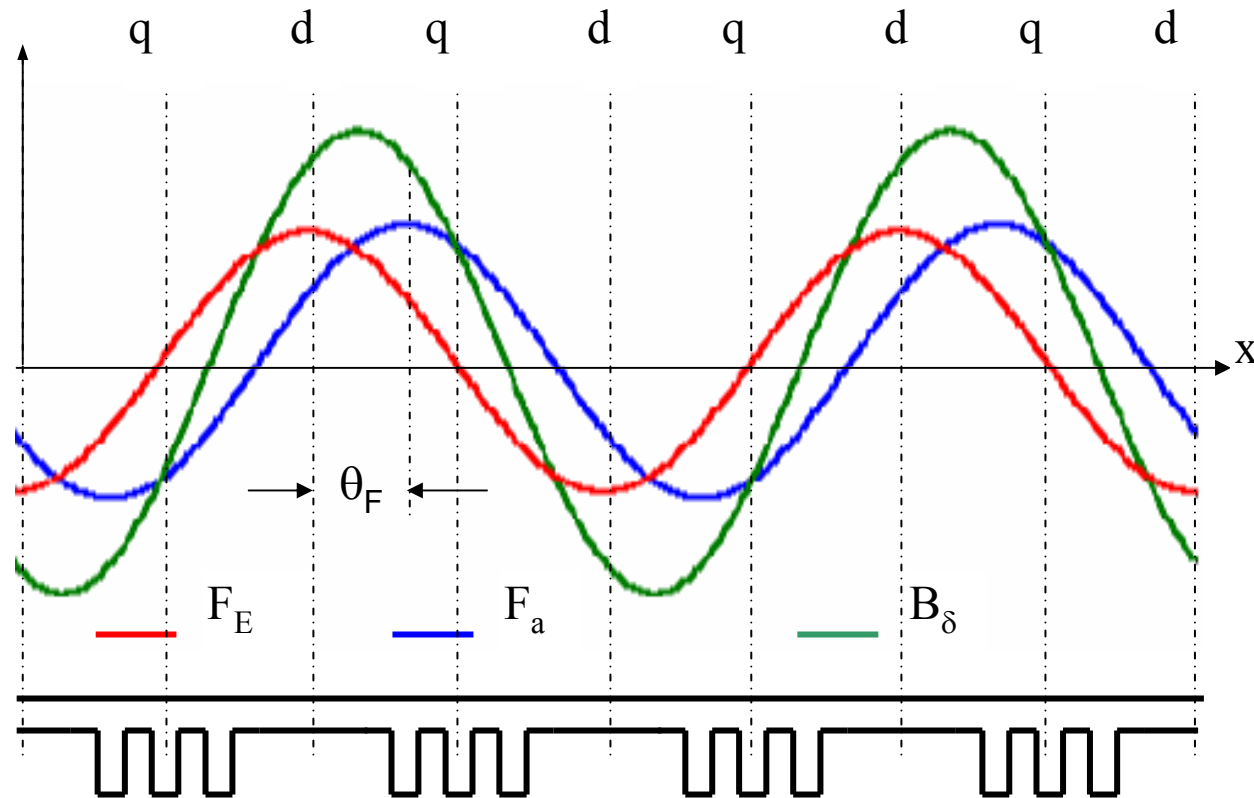

Solenația rezultantă este sinusoidală

Câmpul magnetic în întrefier variază aproape sinusoidal

Câmpul magnetic în întrefierul mașinii

Câmpul magnetic la mașinile cu poli plini

Toate mărimile au o variație apropiată de variația sinusoidală

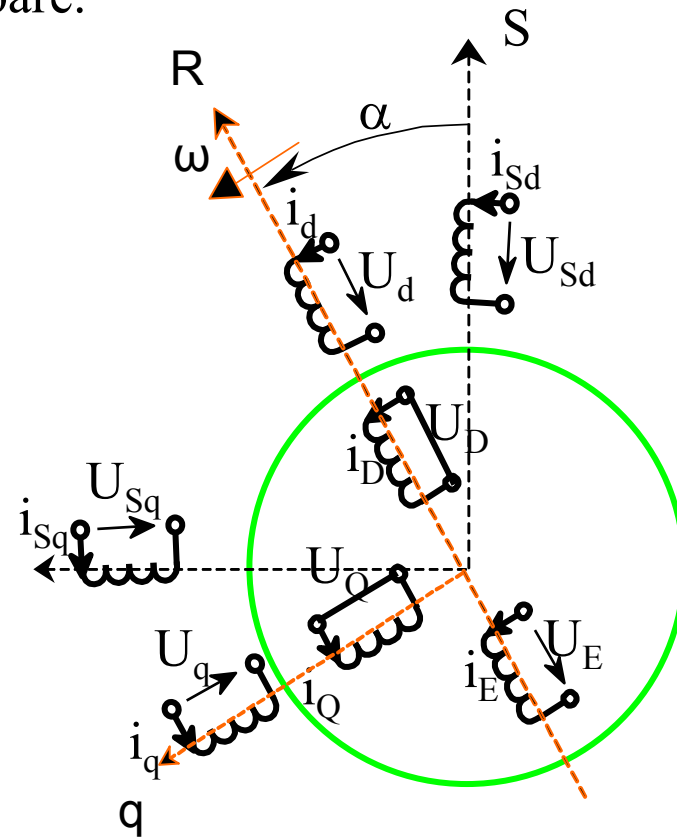
Modelul de circuit al mașinii sincrone

Înfășurarea statorului se consideră bifazată, simetrică, parcursă de curenții i_{Sd} respectiv i_{Sq} care produc o solenație învârtitoare.

Înfășurarea de excitație este așezată pe axa rotorului este monofazată

Înfășurarea de amortizare este o înfășurare închisă. Se poate înlocui cu două înfășurări echivalente raportate la stator, așezate pe axe perpendiculare. Dacă colivia este simetrică înfășurările D și Q sunt identice

Aceeași solenație poate fi produsă de două înfășurări care se rotesc împreună cu rotorul. Și sunt parcursi de curenți i_d respectiv i_q , având frecvențe diferite față de i_{Sd} respectiv i_{Sq} .

Raportarea la stator

Înfășurarea de excitație este monofazată solenația produsă este :

$$F_E = \frac{m_E}{2} w_E \cdot I_E \cdot k_{bE} \quad \text{Constantă și fixă față de rotor}$$

Coeficienții de raportare la stator:

$$U'_E = U_E \frac{w_S \cdot k_{bS}}{w_E \cdot k_{bE}} \quad I'_E = \sqrt{2} \cdot \frac{m_E}{m_S} \frac{w_E \cdot k_{bE}}{w_S \cdot k_{bS}} I_E \quad k_Z = \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \frac{m_S}{m_E} \left(\frac{w_S \cdot k_{bS}}{w_E \cdot k_{bE}} \right)^2$$

În cazul unei înfășurări de amortizare simetrice.

Se raportează înfășurarea în colivie (cu bare și inele) la o înfășurare formată numai din bare apoi aceasta la stator.(la fel ca în cazul mașinii de inducție).

$$I'_D = \frac{N_{crRd} \cdot \frac{1}{2} \cdot k_{bR}}{m_S \cdot w_S \cdot k_{bS}} \cdot I_D \quad \longrightarrow \quad k_Z = \frac{4 \cdot m_S \cdot (w_S \cdot k_{bS})^2}{N_{crR} \cdot k_{bR}^2}$$

Fluxurile mașinii sincrone

Astfel pe axa **d** solenația este produsă de:

$$i_{md} = i_d + i'_E + i'_D$$

Fluxul de magnetizare:

$$\Psi_{md} = M_d \cdot i_{md}$$

Fluxurile totale în înfășurări

$$\Psi_d = L_{S\sigma} \cdot i_d + \Psi_{md}$$

$$\Psi_D = L_{D\sigma} \cdot i_D + \Psi_{md}$$

$$\Psi_E = L_{E\sigma} \cdot i_E + \Psi_{md}$$

pe axa **q** solenația este produsă de:

$$i_{mq} = i_q + i'_Q$$

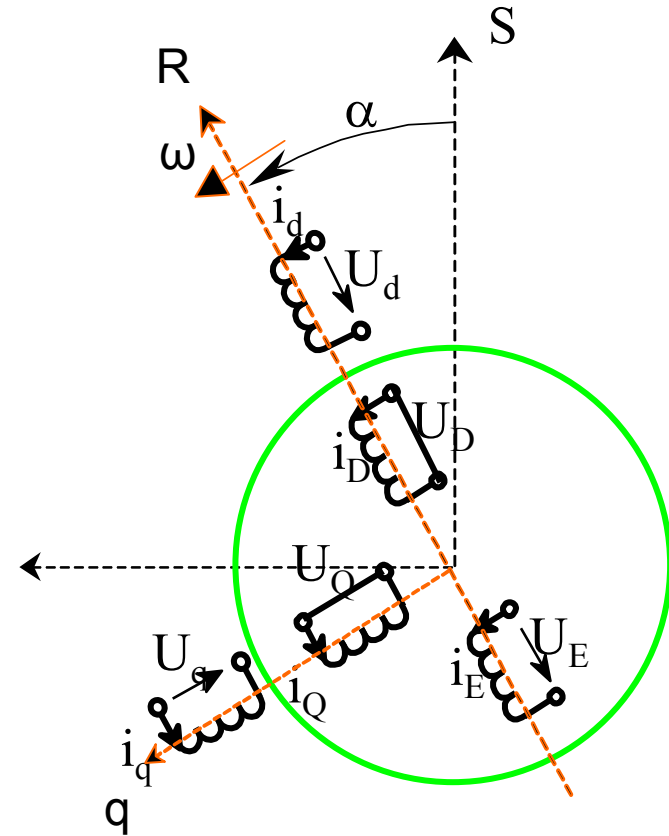
Fluxul de magnetizare:

$$\Psi_{mq} = M_q \cdot i_{mq}$$

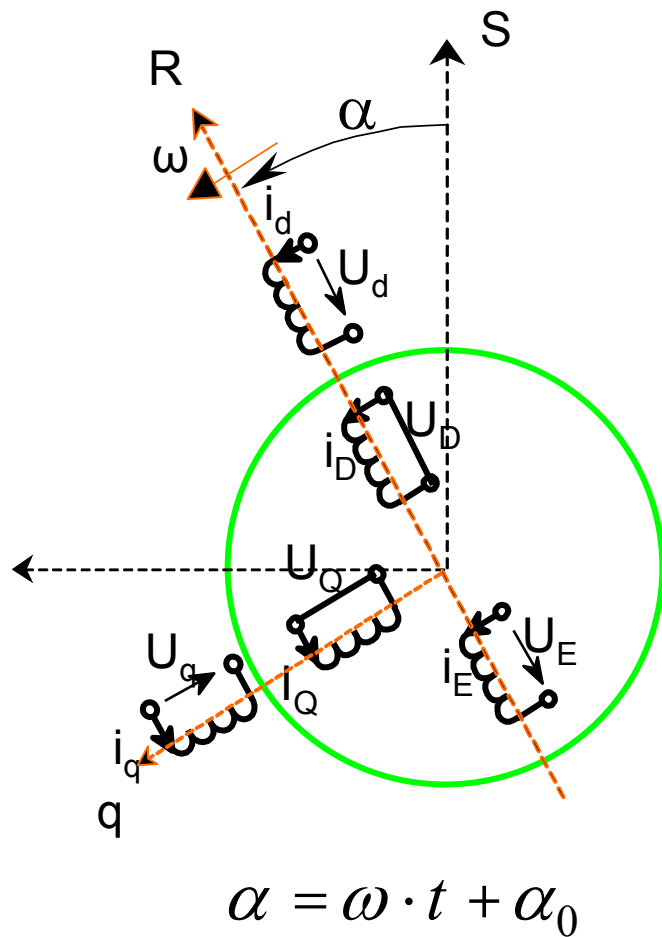
Fluxurile totale în înfășurări

$$\Psi_q = L_{S\sigma} \cdot i_q + \Psi_{mq}$$

$$\Psi_Q = L_{Q\sigma} \cdot i_Q + \Psi_{mq}$$

Ecuatiile mașinii sincrone

Ecuatiile de tensiuni, considerând toate înfășurările receptoare

$$u_d = R_S \cdot i_d + \frac{d}{dt} \Psi_d - \frac{d\alpha}{dt} \cdot \Psi_q$$

t.e.m. statică

$$u_q = R_S \cdot i_q + \frac{d}{dt} \Psi_q + \frac{d\alpha}{dt} \cdot \Psi_d$$

t.e.m. de rotație

$$u_D = R_D \cdot i_D + \frac{d}{dt} \Psi_D = 0$$

$$u_E = R_E \cdot i_E + \frac{d}{dt} \Psi_E$$

$$u_Q = R_Q \cdot i_Q + \frac{d}{dt} \Psi_Q = 0$$

Scheme echivalente în regim sinusoidal

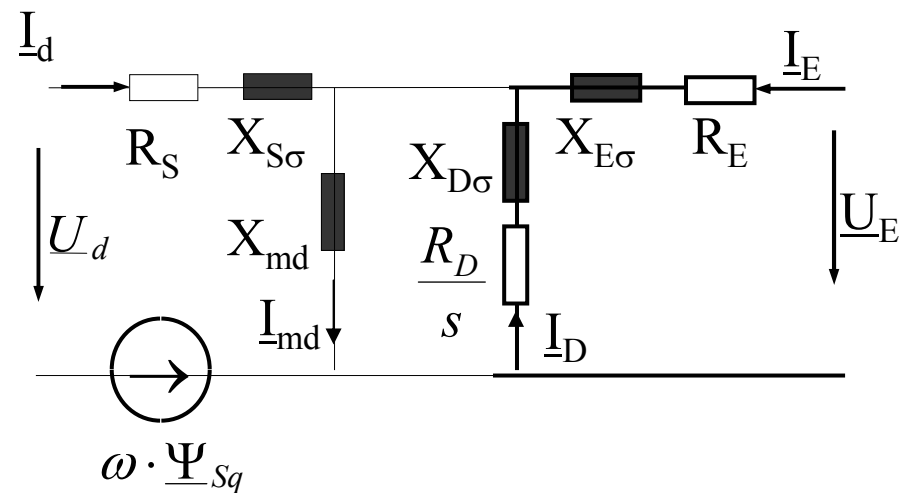
Schema echivalentă longitudinală

$$\underline{U}_d = R_S \cdot \underline{I}_d + j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_d + j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_{md} - \omega \cdot \underline{\Psi}_{Sq}$$

$$0 = R_D \cdot \underline{I}_D + j \cdot s \cdot X_{D\sigma} \cdot \underline{I}_D + j \cdot s \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_{md}$$

$$\underline{U}_E = R_E \cdot \underline{I}_E + j \cdot X_{E\sigma} \cdot \underline{I}_E + j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_{md}$$

$$\underline{I}_{md} = \underline{I}_{Sd} + \underline{I}_E + \underline{I}_D$$

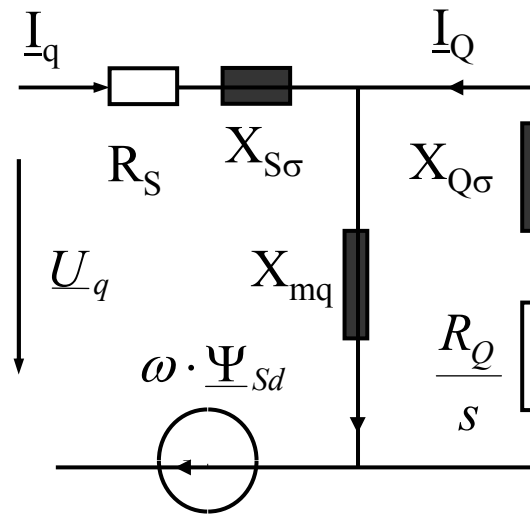
Scheme echivalente în regim sinusoidal

Schema echivalentă transversală

$$\underline{U}_q = R_S \cdot \underline{I}_q + j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_q + j \cdot X_{mq} \cdot \underline{I}_{mq} + \omega \cdot \underline{\Psi}_{Sd}$$

$$0 = R_Q \cdot \underline{I}_Q + j \cdot s \cdot X_{Q\sigma} \cdot \underline{I}_Q + j \cdot s \cdot X_{mq} \cdot \underline{I}_{mq}$$

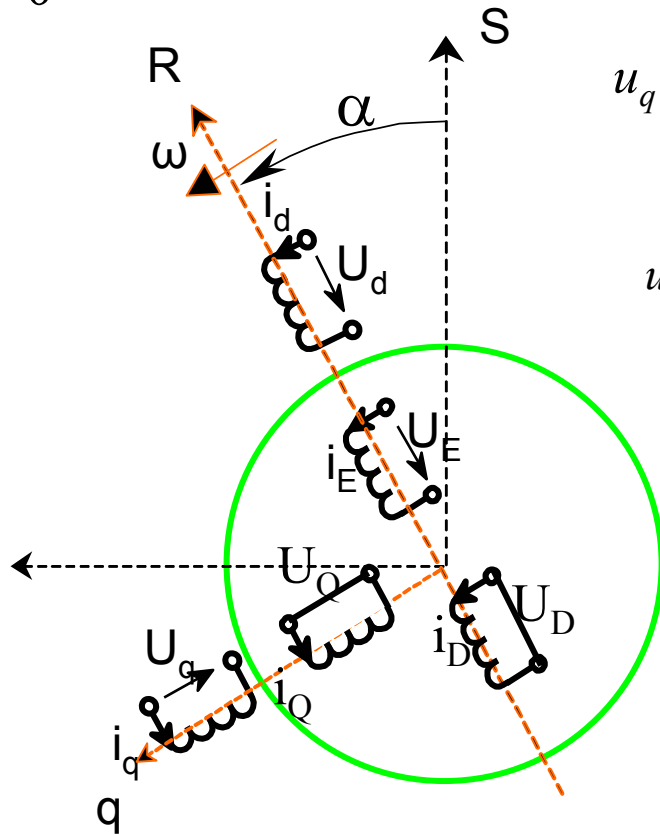
$$\underline{I}_{mq} = \underline{I}_q + \underline{I}_Q$$

Regimul staționar sinusoidal

$$\frac{d\Psi}{dt} = 0$$

Ecuatiile de tensiuni

$$\alpha = \omega \cdot t + \alpha_0$$

$$u_d = R_S \cdot i_d + \frac{d}{dt} \Psi_d - \frac{d\alpha}{dt} \cdot \Psi_q$$

$$u_d = R_S \cdot i_d - \omega \cdot \Psi_q$$

$$u_q = R_S \cdot i_q + \frac{d}{dt} \Psi_q + \frac{d\alpha}{dt} \cdot \Psi_d$$

$$u_q = R_S \cdot i_q + \omega \cdot \Psi_d$$

$$u_E = R_E \cdot i_E + \frac{d}{dt} \Psi_E$$

$$u_E = R_E \cdot i_E$$

$$u_D = R_D \cdot i_D + \frac{d}{dt} \Psi_D = 0$$

$$i_D = 0$$

$$u_Q = R_Q \cdot i_Q + \frac{d}{dt} \Psi_Q = 0$$

$$i_Q = 0$$

Ecuatiile de fluxuri

$$\Psi_d = L_{S\sigma} \cdot i_d + M_d \cdot (i_d + i_E)$$

$$\Psi_E = L_{E\sigma} \cdot i_E + M_d \cdot (i_d + i_E)$$

$$i_{md} = i_d + i_E$$

$$\Psi_q = L_{S\sigma} \cdot i_q + M_q \cdot i_q$$

$$i_{mq} = i_q$$

Ecuatii în regim staționar sinusoidal

T.e.m. induse - două componente perpendiculare

Se notează :

$$\begin{aligned}\underline{E}_0 &= -j \cdot M_d \cdot \omega \cdot \underline{I}'_E = -j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}'_E & \underline{I}_S &= I_d + jI_q \\ \underline{E}_d &= -j \cdot \omega \cdot M_d \cdot \underline{I}_d = -j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_d & \underline{U}_S &= U_d + jU_q \\ \underline{E}_q &= -j \cdot \omega \cdot M_q \cdot \underline{I}_q = -j \cdot X_{mq} \cdot \underline{I}_q & X_{S\sigma} &= \omega \cdot L_{S\sigma}\end{aligned}$$

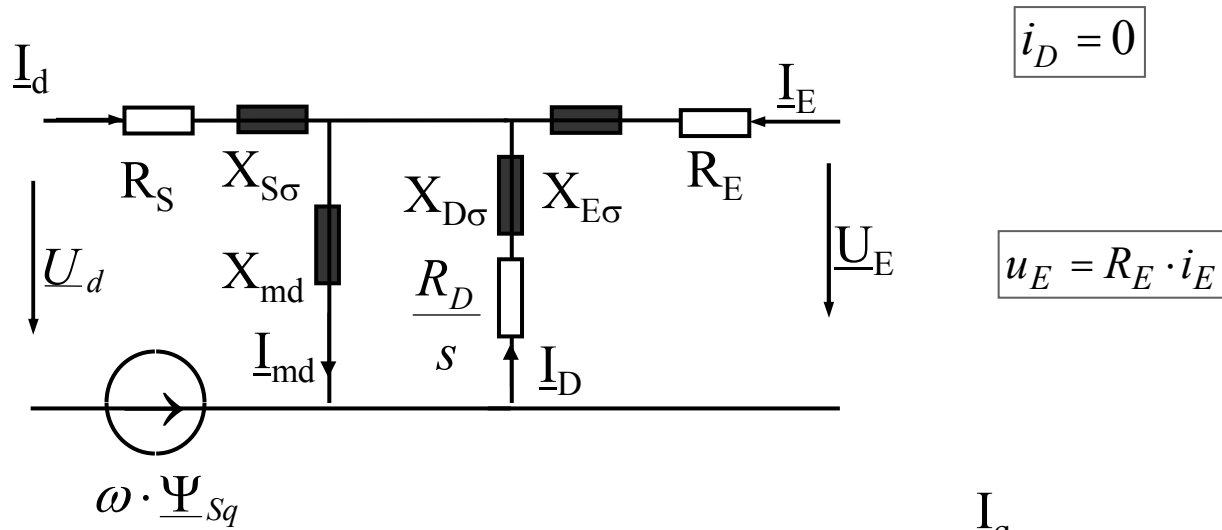
Ținând seama de fluxul de scăpări și de căderea de tensiune ecuația de tensiune se scrie în regim **de motor**:

$$\underline{U}_S = R_S \cdot \underline{I}_S + j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_S - \underline{E}_q - \underline{E}_d - \underline{E}_0$$

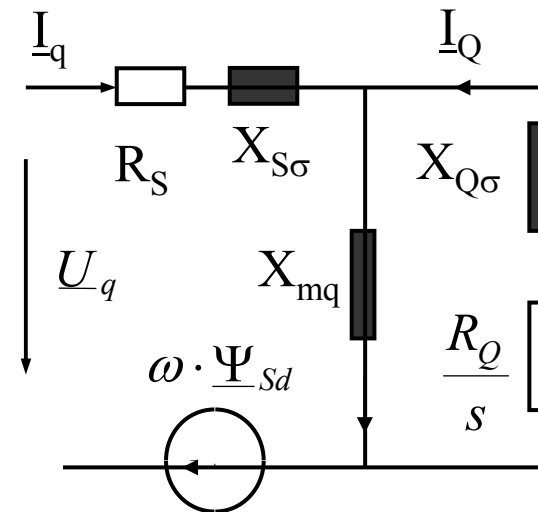
In regim **de generator** ecuația se scrie :

$$\underline{U}_S = -R_S \cdot \underline{I}_S - j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_S + \underline{E}_q + \underline{E}_d + \underline{E}_0$$

Schemele echivalente în regim staționar sinusoidal

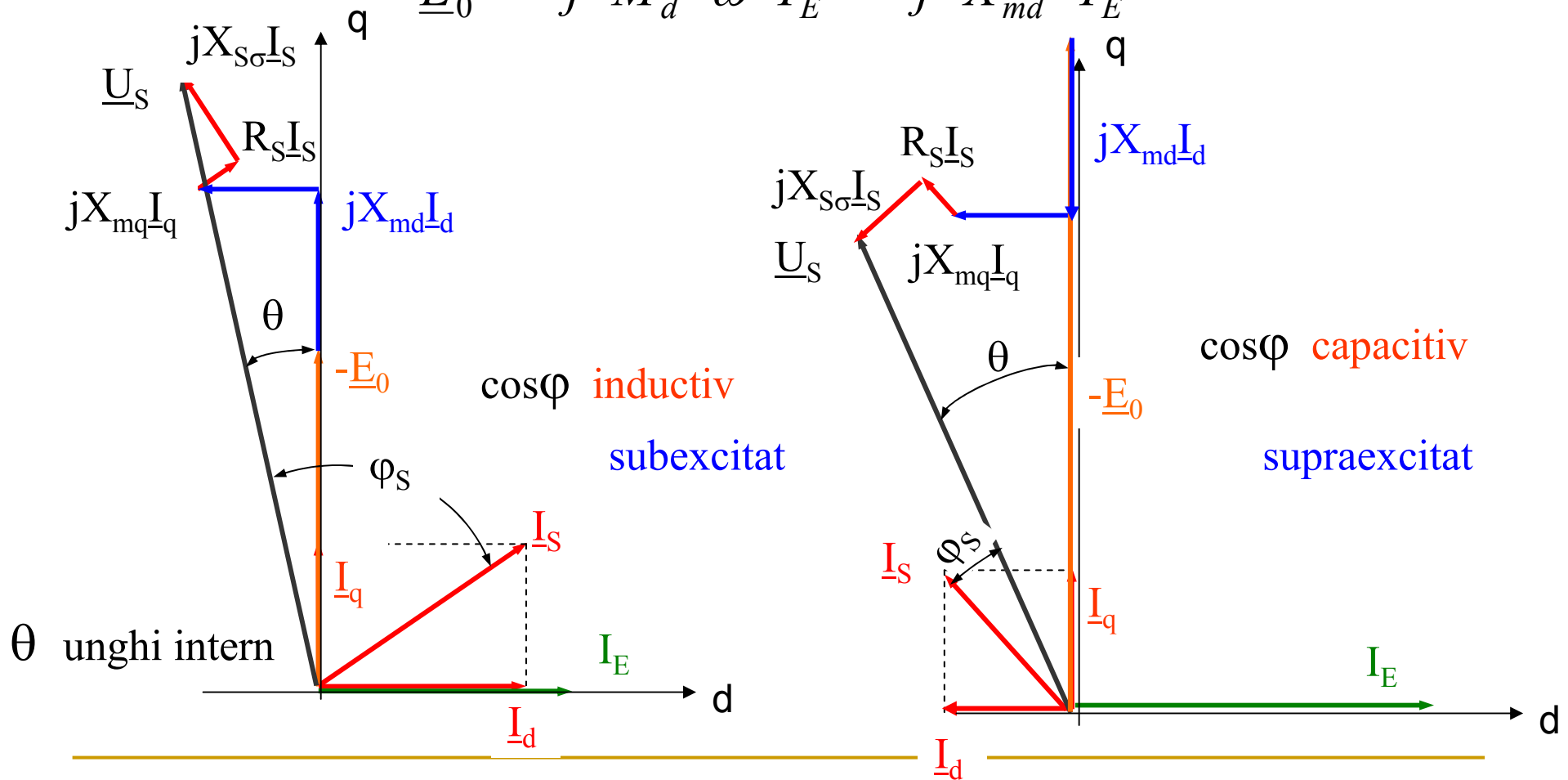
$i_Q = 0$

Diagrama vectorială în regim de motor

$$\underline{U}_S = R_S \cdot \underline{I}_S + j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_S + j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_d + j \cdot X_{mq} \cdot \underline{I}_q - \underline{E}_0$$

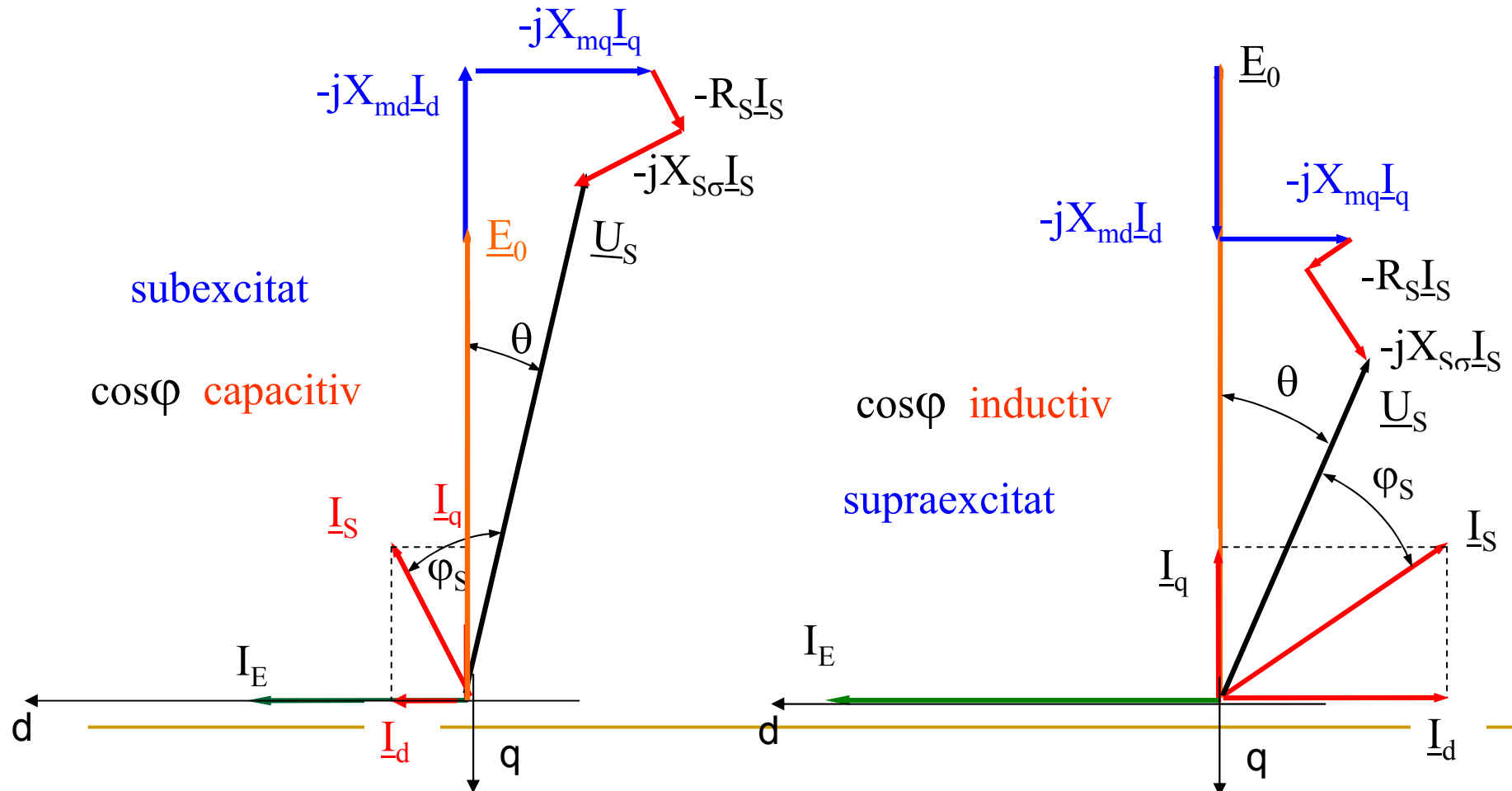
$$\underline{E}_0 = -j \cdot M_d \cdot \omega \cdot I'_E = -j \cdot X_{md} \cdot I'_E$$

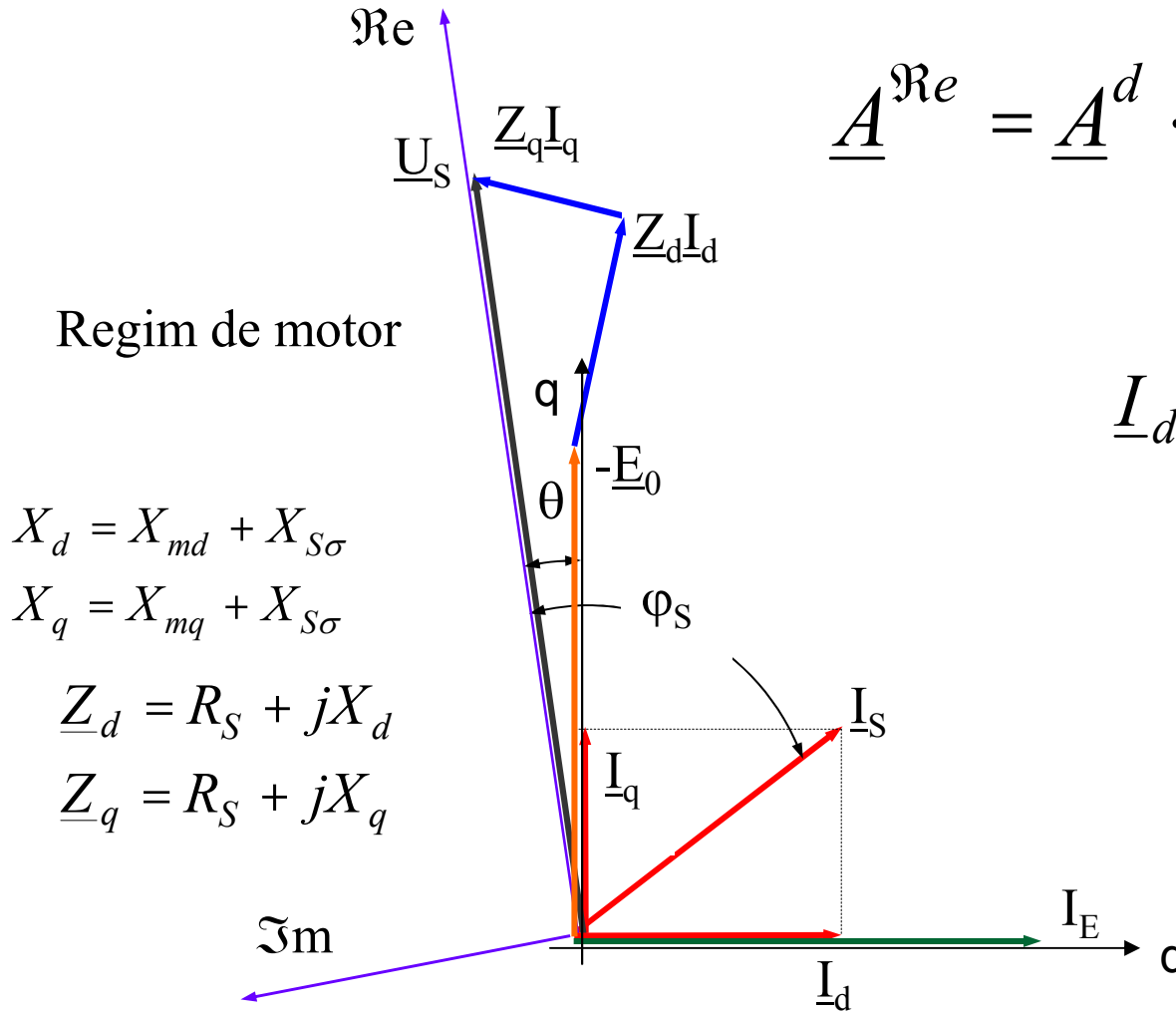
Diagrama vectorială în regim de generator

$$\underline{U}_S = -R_S \cdot \underline{I}_S - j \cdot X_{S\sigma} \cdot \underline{I}_S - j \cdot X_{md} \cdot \underline{I}_d - j \cdot X_{mq} \cdot \underline{I}_q + \underline{E}_0$$

Diagrama simplificată.

Schimbarea axelor de referință.

$$\underline{A}^{\text{Re}} = \underline{A}^d \cdot e^{-j\gamma} \quad \gamma = \frac{\pi}{2} + \theta$$

$$e^{-j\frac{\pi}{2}} = -j$$

$$\underline{I}_d = -j \cdot I_d^d \cdot e^{-j\theta}$$

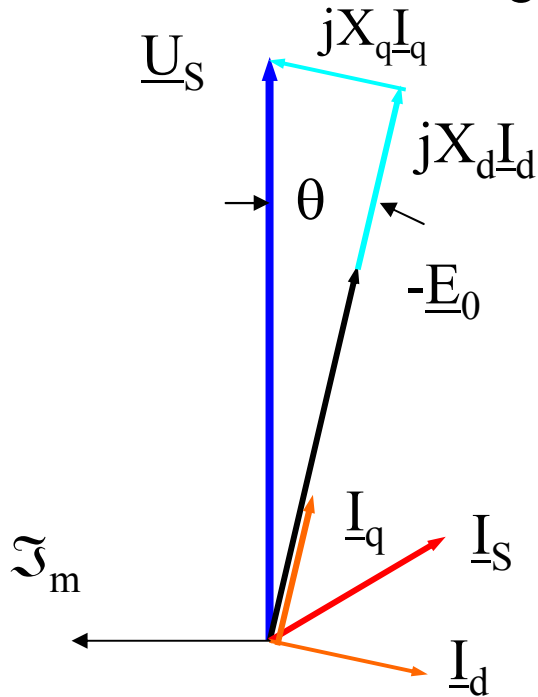
$$\underline{I}_q = I_q^d \cdot e^{-j\theta}$$

$$\underline{I}_E = -j \cdot I_E^d \cdot e^{-j\theta}$$

$$\underline{I}_S = (I_q^d - j \cdot I_d^d) \cdot e^{-j\theta}$$

Locul geometric al curentului

Se neglijează rezistența înfășurării statorului față de reactanțe

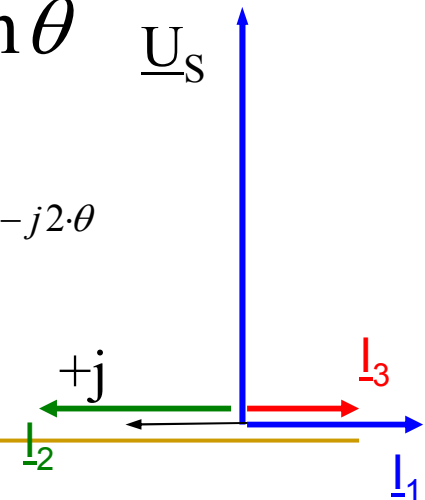
$$\underline{I}_S = (I_q - j \cdot I_d) \cdot e^{-j\theta}$$

$$I_q = \frac{U}{X_q} \sin \theta$$

$$I_d = \frac{U_S \cdot \cos \theta - E_0}{X_d}$$

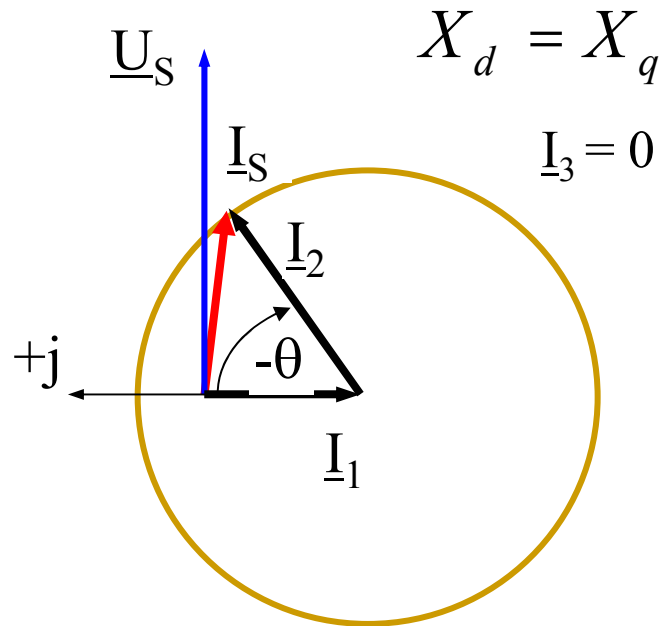
$$e^{-j\theta} = \cos \theta - j \cdot \sin \theta$$

$$\underline{I}_S = \underbrace{j \frac{E_0}{X_d} e^{-j\theta}}_{\underline{I}_2} - \underbrace{j \frac{U_S}{2} \left(\frac{1}{X_d} + \frac{1}{X_q} \right)}_{\underline{I}_1} - \underbrace{j \frac{U_S}{2} \left(\frac{1}{X_d} - \frac{1}{X_q} \right) e^{-j2\theta}}_{\underline{I}_3}$$

Locul geometric al curentului

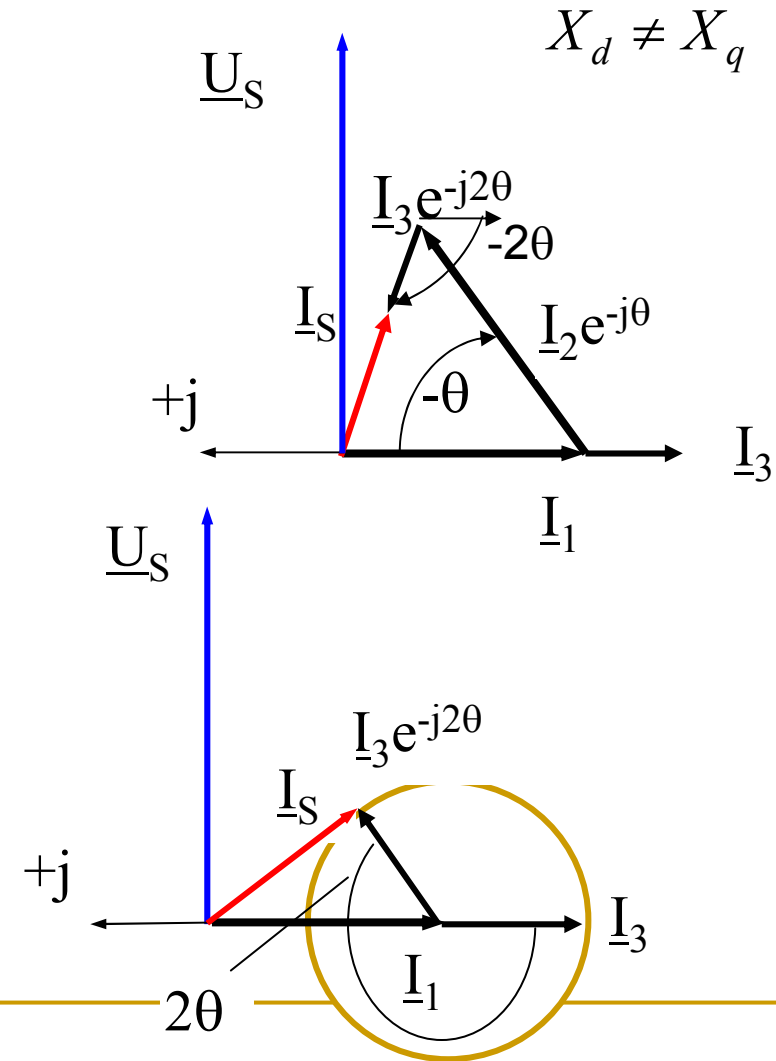
Mașini cu poli înecați

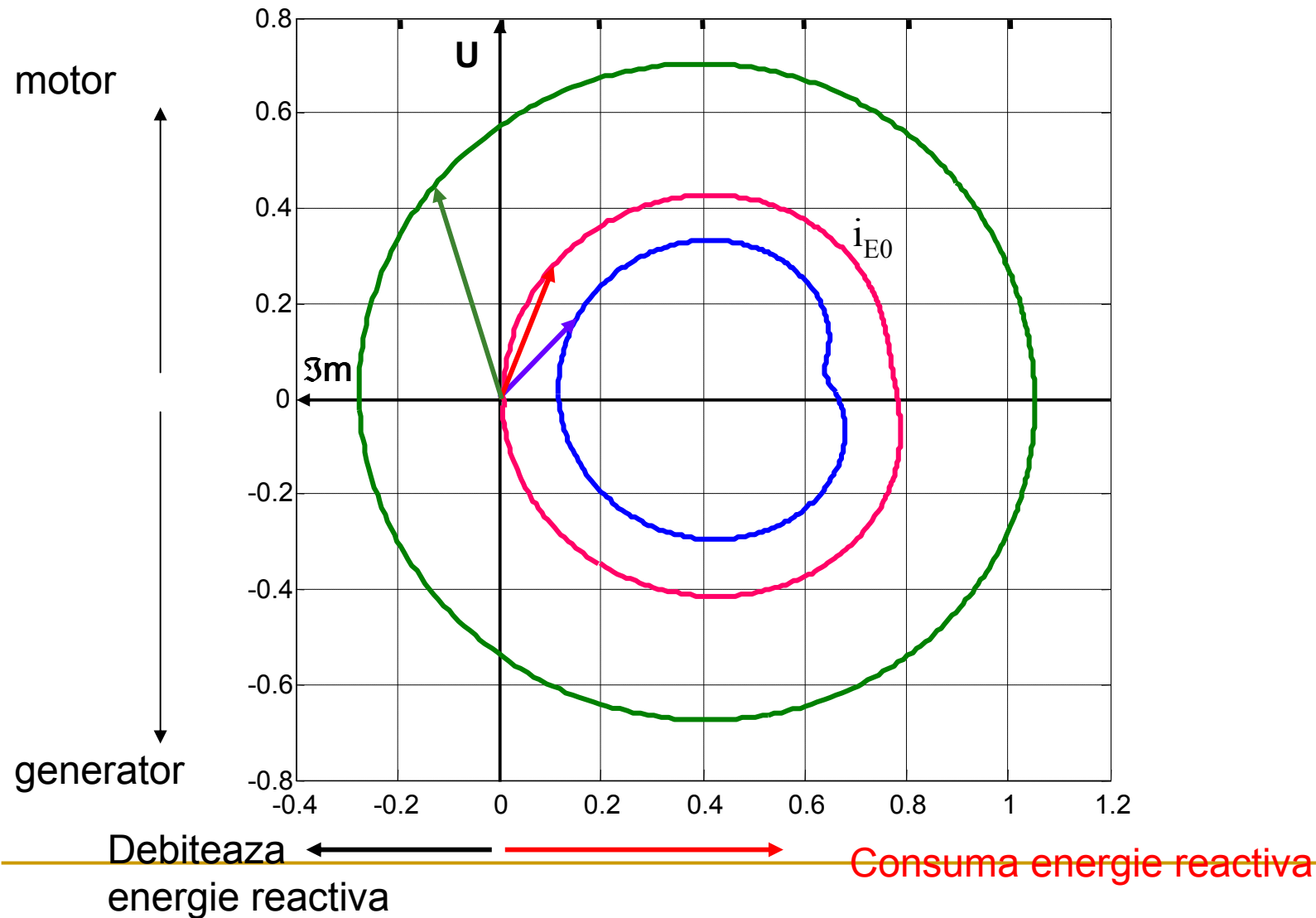
Mașina fără excitație

$I_2 = 0$

Mașini cu poli aparenti

Locul geometric al curentului la mașini cu poli aparenti

Puterea și cuplul mașinii sincrone

Dacă se notează impedanțele sincrone

$$\underline{Z}_d = Z_d \cdot e^{j\alpha_d} \quad \underline{Z}_q = Z_q \cdot e^{j\alpha_q}$$

Ecuția de tensiune în regim de motor se poate scrie

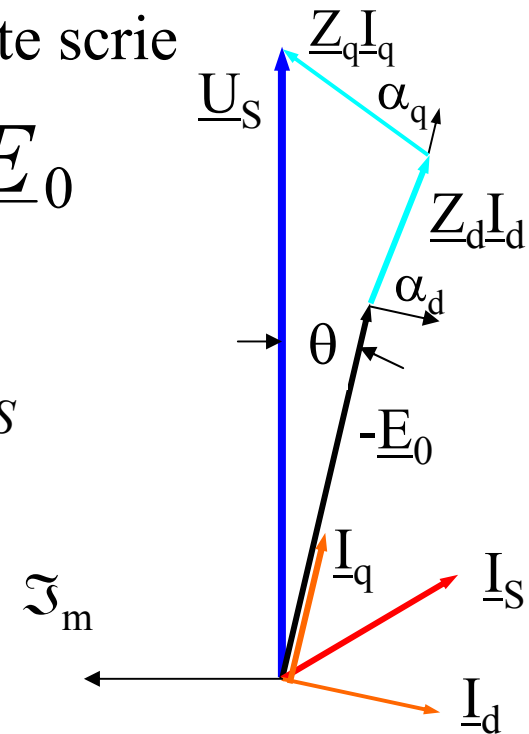
$$\underline{U}_S = \underline{Z}_d \cdot \underline{I}_d + \underline{Z}_q \cdot \underline{I}_q - \underline{E}_0$$

Puterea aparentă a statorului

$$\underline{S}^* = m_S \cdot \underline{U}_S \cdot \underline{I}_S^* = P_S - jQ_S$$

De unde puterea activă

$$P_S = m_S \cdot U_S \cdot (I_q \cdot \cos \theta - I_d \cdot \sin \theta)$$

Puterea electrică

Ecuția statorică în sistemul legat de tensiune

$$\underline{U}_S = Z_d \cdot e^{j\alpha_d} \cdot I_d \cdot e^{-j(\theta + \frac{\pi}{2})} + Z_q \cdot e^{j\alpha_q} \cdot I_q \cdot e^{-j\theta} - E_0 \cdot e^{-j\theta}$$

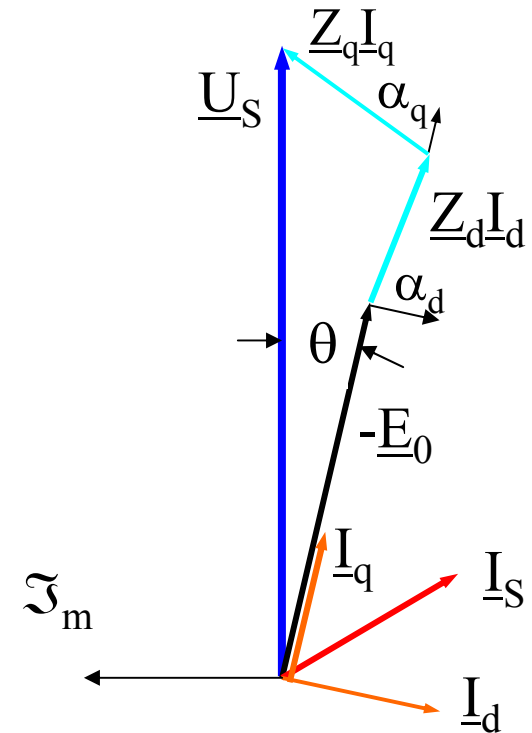
Expresiile curenților

$$I_d = \frac{U_S \cdot \sin(\alpha_q - \theta) - E_0 \cdot \sin \alpha_q}{Z_d \cdot \cos(\Delta\alpha)}$$

$$I_q = \frac{U_S \cdot \cos(\alpha_d - \theta) - E_0 \cdot \cos \alpha_d}{Z_q \cdot \cos(\Delta\alpha)}$$

Unde s-a notat

$$\Delta\alpha = \alpha_d - \alpha_q$$

Puterea electrică

Expresia puterii electrice

$$P_S = m_S \cdot \frac{U_S^2}{\cos(\Delta\alpha)} \left[\frac{\cos(\alpha_d - \theta) \cdot \cos\theta}{Z_q} - \frac{\sin(\alpha_q - \theta) \cdot \sin\theta}{Z_d} \right] \\ - m_S \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{\cos(\Delta\alpha)} \left[\frac{\cos\alpha_d \cdot \cos\theta}{Z_q} - \frac{\sin\alpha_q \cdot \sin\theta}{Z_d} \right]$$

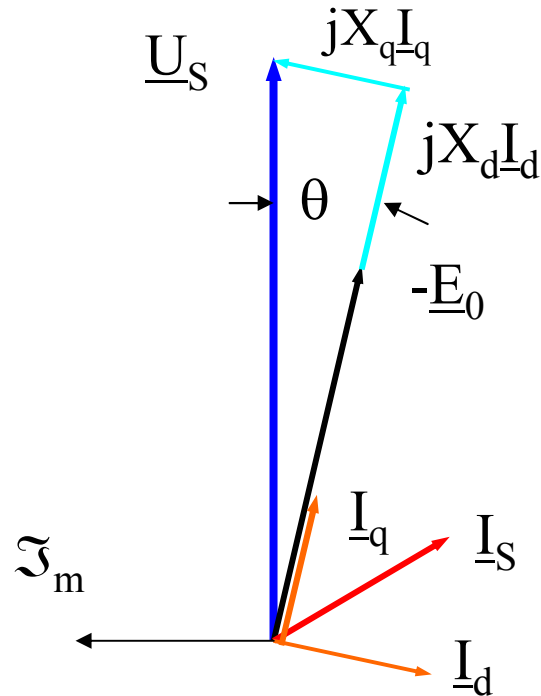
Dacă se neglijează rezistențele $Z_d = X_d$; $Z_q = X_q$; $\cos\alpha = 0$; $\alpha_d = \alpha_q = \pi/2$

rezultă :

$$P_S = \frac{m}{X_d} U_S \cdot E_0 \sin\theta + \left(\frac{m}{X_q} - \frac{m}{X_d} \right) \frac{U_S^2}{2} \sin 2\theta$$

Puterea electromagnetică

Diagrama simplificată, fără pierderi

Puterea aparentă electromagnetă

$$\underline{S}_{em}^* = m_S \cdot \underline{E}_S \cdot \underline{I}_S^* = P_{em} - jQ_{em}$$

În sistemul legat de E_0

$$\underline{S}_{em}^* = m_S \cdot (E_0 + X_d \cdot I_d + jX_q \cdot I_q) \cdot (I_q + jI_d)$$

Puterea activă electromagnetă

$$P_{em} = m [E_0 \cdot I_q + (X_d - X_q) \cdot I_d \cdot I_q]$$

Puterea reactivă electromagnetă

$$Q_{em} = m [E_0 \cdot I_d + X_d \cdot I_d^2 + X_q \cdot I_q^2]$$

Puterea electromagnetică

$$P_{em} = \frac{m \cdot E_0}{Z_q \cos(\Delta\alpha)} [U_S \cos(\alpha_d - \theta) - E_0 \cos \alpha_d] +$$
$$+ \frac{X_d - X_q}{Z_d \cdot Z_q \cos^2(\Delta\alpha)} \left\{ U_S^2 \sin(\alpha_q - \theta) \cdot \cos(\alpha_d - \theta) + E_0^2 \sin \alpha_q \cdot \cos \alpha_d - \right.$$
$$\left. - U_S \cdot E_0 [\sin(\alpha_q - \theta) \cos \alpha_d + \cos(\alpha_d - \theta) \sin \alpha_q] \right\} \cdot m$$

Dacă se neglijează rezistențele $Z_d = X_d ; Z_q = X_q ; \cos \alpha = 0 ; \alpha_d = \alpha_q = \pi - 2$

$$P_{em} = \frac{m}{X_q} U_S \cdot E_0 \sin \theta + \left(\frac{m}{X_q} - \frac{m}{X_d} \right) [U_S^2 \sin \theta \cdot \cos \theta - U_S \cdot E_0 \cdot \sin \theta]$$

rezultă :

$$P_{em} = \frac{m}{X_d} U_S \cdot E_0 \sin \theta + \left(\frac{m}{X_q} - \frac{m}{X_d} \right) \frac{U_S^2}{2} \sin 2\theta$$

Puterea electrică și electromagnetică

La mașinile cu întrefier constant

$$\underline{Z}_q = \underline{Z}_d = Z_S \cdot e^{j\alpha}$$

puterea electrică:

$$P_S = -m_S \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{Z_S} \cdot \cos(\alpha + \theta) + m_S \cdot \frac{U_S^2}{Z_S} \cdot \cos \alpha$$

Puterea electromagnetică

$$P_{em} = m_S \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{Z_S} \cdot \cos(\alpha - \theta) - m_S \cdot \frac{E_0^2}{Z_S} \cdot \cos \alpha$$

Dacă se neglijează rezistențele în raport cu reactanțele sincrone

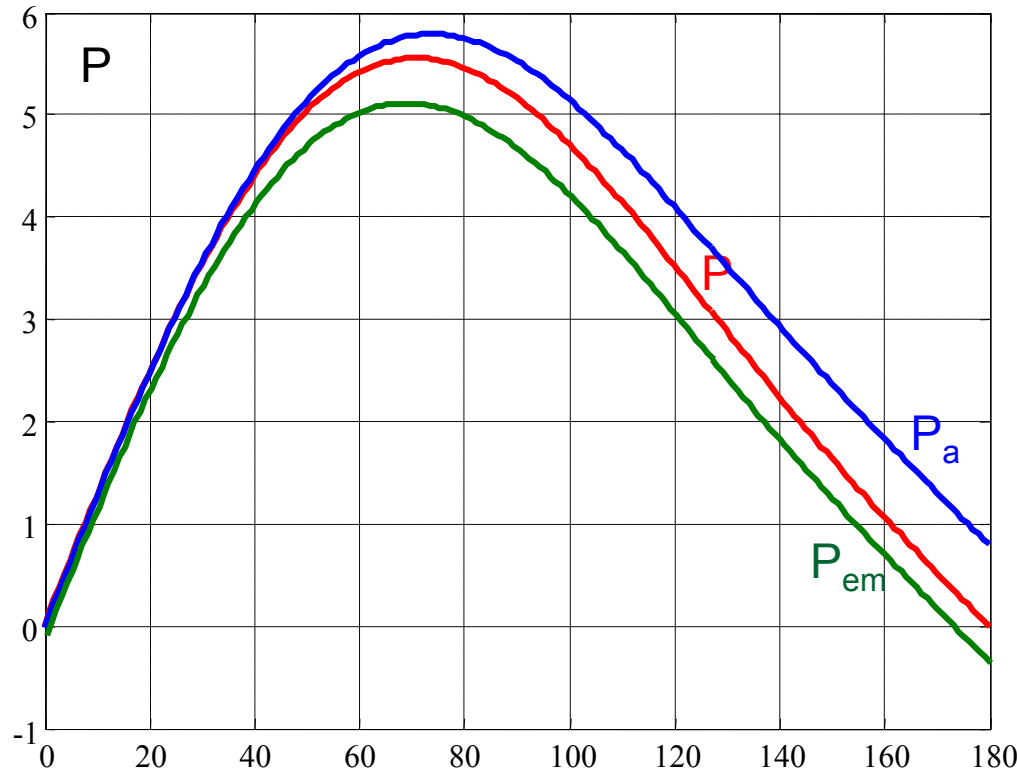
$\alpha_d = \alpha_q = \pi/2$ expresia puterii electrice și electromagnetice devine :

$$P_S = P_{em} \cong m_S \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \sin \theta$$

Cuplul mașinii sincrone

La mașinile cu întrefier variabil,

Puterile electrice și electromagnetice sunt diferite

dacă se neglijează rezistențele

$$\alpha_d = \alpha_q = \pi/2$$

$$P = m_S \cdot \left(\underbrace{\frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \sin \theta}_{P_1} + \underbrace{\frac{U_S^2}{2} \left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right) \sin(2\theta)}_{P_2} \right)$$

Cuplul mașinii sincrone

Cuplul electromagnetic

$$C = \frac{P_{em}}{\Omega_S} = \frac{p}{\omega_S} \cdot P_{em}$$

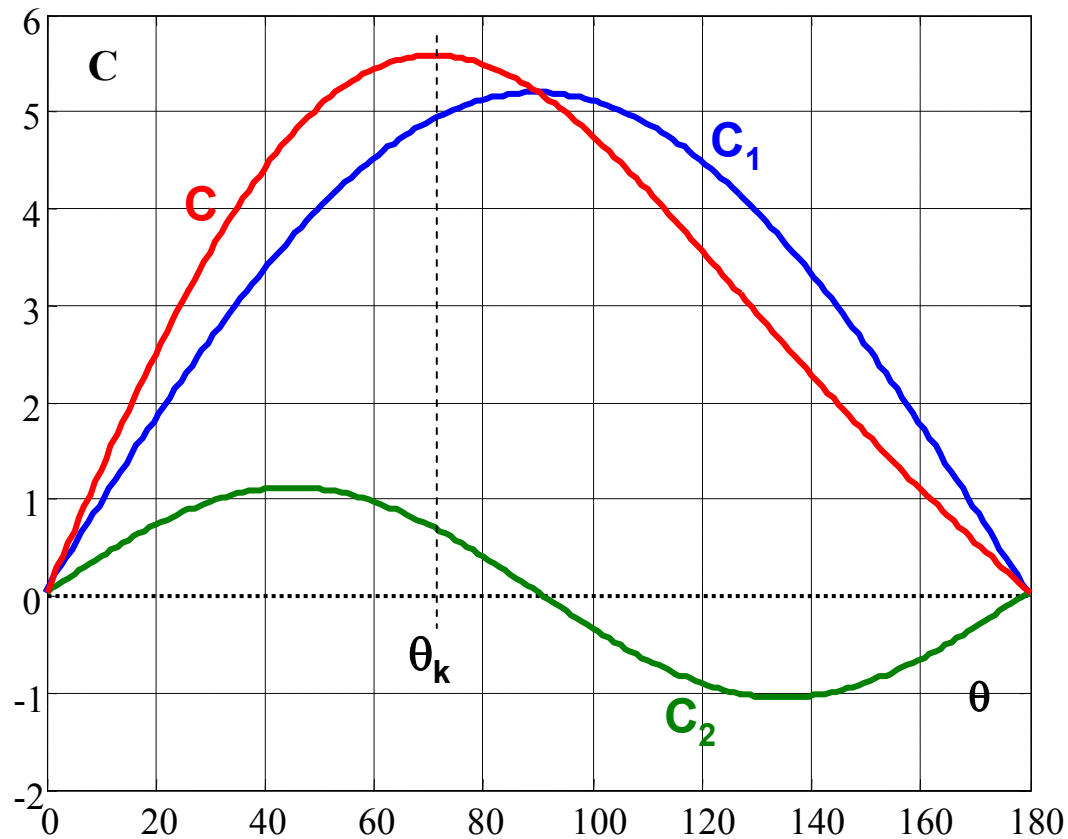
Puterea electromagnetică și cuplul variază la fel.

Expresia cuplului electromagnetic în cazul neglijării rezistențelor statorice

$$C = \frac{p \cdot m_S}{\omega} \cdot \left(\underbrace{\frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \sin \theta}_{C_1 \text{ electromagnetic}} + \frac{U_S^2}{2} \underbrace{\left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right)}_{C_2 \text{ reluctant}} \sin(2\theta) \right)$$

Cuplul mașinii sincrone

Cuplul electromagnetic

$$C_1 = \frac{p \cdot m_S}{\omega} \cdot \left(\frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \sin \theta \right)$$

Valoarea maximă la $\theta = 90^\circ$

$$C_{1\max} = \frac{p \cdot m_S}{\omega} \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{X_d}$$

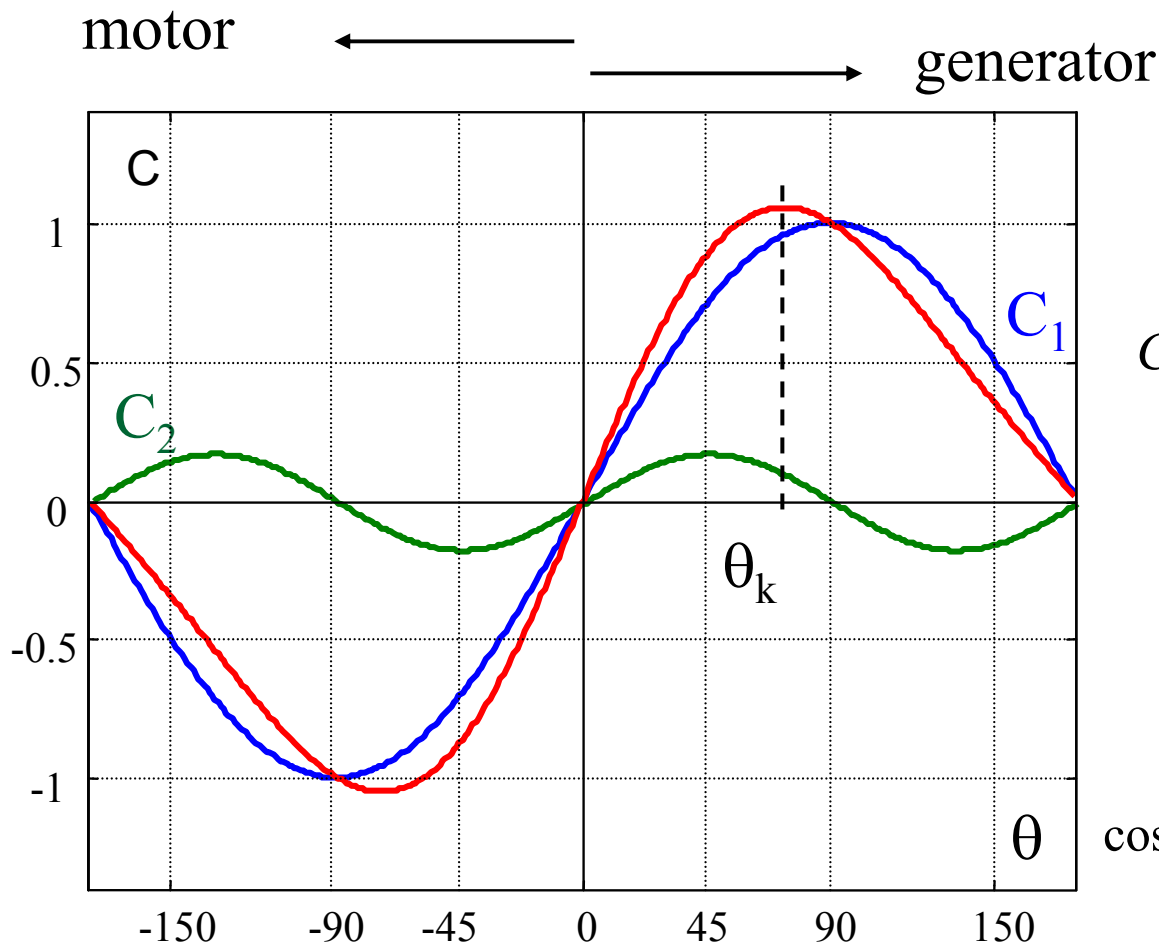
Cuplul de reluctanță

$$C_2 = \frac{p \cdot m_S}{\omega} \cdot \frac{U_S^2}{2} \left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right) \sin(2\theta)$$

Valoarea maximă la $\theta = 45^\circ$

$$C_{2\max} = \frac{p \cdot m_S}{\omega} \cdot \frac{U_S^2}{2} \left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right)$$

Caracteristica cuplului mașinii sincrone

Cuplul maxim la θ_k

$$C_{si} = \frac{dC}{d\theta} = 0$$

Mașini cu întrefier constant

$$C_{si} = \frac{p \cdot m_S}{\omega_s} \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \cos \theta = 0$$

$$\theta_k = \frac{\pi}{2} + n \cdot \pi$$

Mașini cu întrefier variabil

$$\cos \theta_k = \frac{\sqrt{1 + 8 \left[\frac{U_S}{E_0} \left(\frac{X_d}{X_q} - 1 \right) \right]^2} - 1}{4 \frac{U_S}{E_0} \left(\frac{X_d}{X_q} - 1 \right)}$$

Cuplul sincronizant

Cuplul sincronizant $C_{si} = \frac{dC}{d\theta}$

Mașini cu întrefier constant

$$C_{si} = \frac{p \cdot m_S}{\omega_s} \cdot \frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \cos \theta$$

$\underbrace{\hspace{10em}}_{C_{si\max}}$

Pentru $\theta = 0$

Mașini cu întrefier variabil

$$C_{si} = \frac{p \cdot m_S}{\omega_s} \cdot \left(\frac{U_S \cdot E_0}{X_d} \cdot \cos \theta + U_S^2 \left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right) \cos(2\theta) \right)$$

Cuplul sincronizant maxim

$$C_{si\max} = \frac{p \cdot m_S}{\omega_s} \cdot \left(\frac{U_S \cdot E_0}{X_d} + U_S^2 \left(\frac{1}{X_q} - \frac{1}{X_d} \right) \right)$$

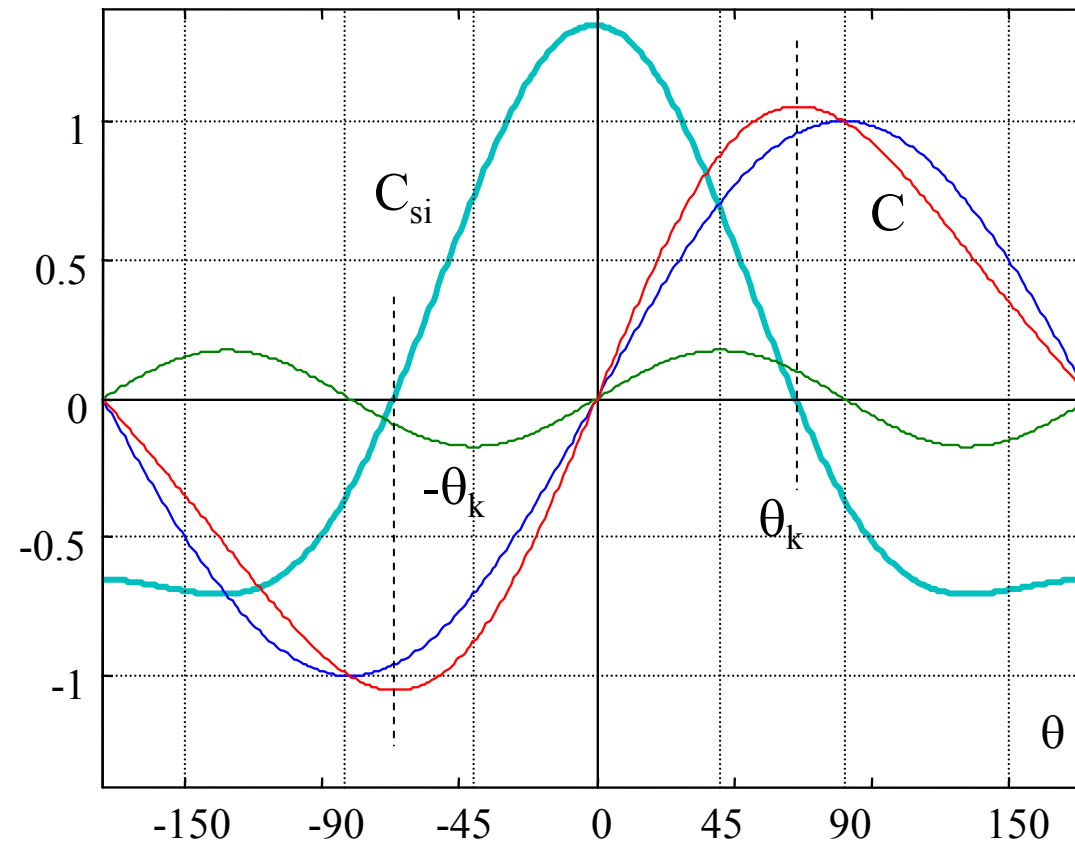
Pentru $\theta = 0$

Cuplul sincronizant

Condiția de
stabilitate

$$\frac{dC}{d\theta} = C_{si} > 0$$

$$-\theta_k < \theta < \theta_k$$

stabil